

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
İŞİD-in yeni lideri erməni əsillidir? - Tələbəsindən şok iddia
yazısı səh.8-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 29 aprel 2015-ci il Çərşənbə № 91 (6119) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm

Qarabağda Suriya erməniləri - yeni və şok faktlar

Suriyadan gətirilən ermənilər cəbhə bölgələrinə köçürülür, müdafiə nazirimizin Qarabağda Suriya ermənilərinin döyüşməsi ilə bağlı iddiası sübuta yetir

yazısı səh.10-də

Milli Şura 3 may mitinqinə 50 min adam çağırır

yazısı səh.7-də

Bakıda keçirilən III Qlobal Forumda mühüm mesajlar

yazısı səh.4-də

İnterpolun axtardığı "Lənkəranski" ətrafında yeni fırtına

yazısı səh.10-də

Müxalifət rəsmi Bakını Rıqa sammitində iştirak etməyə çağırır

yazısı səh.9-də

Rektorun qızını döyməkdə suçlu bilinəni azadlığa buraxırlar

yazısı səh.11-də

Xədicə İsmayla beynəlxalq mükafat mayın 5-də veriləcək

yazısı səh.12-də

Bakıda binalar neçə bal zəlzələyə davamlıdır?

yazısı səh.15-də

Hepatitin C-nin müalicəsi ilə bağlı iki fərqli mövqe

yazısı səh.15-də

Sürətlə dollarlaşma banklarda manat qıtlığı yaradıb

yazısı səh.13-də

Bakıda qısqanc ər gənc arvadını öldürdü

yazısı səh.14-də

Erməni "soyqırımı" şousu bitdimi...

yazısı səh.7-də

I Avropa Oyunları ərəfəsi iqtidar da hücumu keçdi

ABŞ-A QARŞI SENSASİYON İTTİHAMLAR - "ANTI-AZƏRBAYCAN MASASI QURUB..."

Yayılan sənədlərdən məlum olur ki, hakimiyyət əleyhinə kampaniya ABŞ dövlət katibi Con Kerrinin Kongresdəki ofisindən yönləndirilir; Milli Şuranın da prosesə cəlb edildiyi deyilir; Polşa və Tiflisdə nələr hazırlanır?

Moskva-Ankara: tərəfdaşlıqdan mehriban düşmənçiliyə?

Qərbin sanksiyalarından Rusiya 160 milyard itirib; bu rəqəm Türkiyəni itirmək hesabına azı, iki dəfə böyüyə bilər; rusiyalı ekspert: "Putin iki seçim qarşısında qalıb..." yazısı səh.9-də

Aslan Aslanov haqda yeni iddialar: "Ona görə həbs olunmur ki..."

yazısı səh.11-də

Azərbaycanlı nazir oğlunun rusiyalı qonağı türk düşməni çıxdı

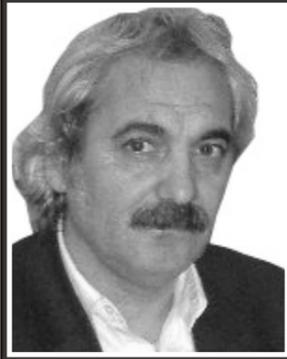
yazısı səh.3-də

Parlamentdə Tofiq Yaqubluya əfv çağırışı edildi

yazısı səh.6-də

29 aprel 2015

Nekroloq

M səvat Partiyasına ağır itki  z verib.

M səvat Partiyasının veteranlarından biri, uzun müddət partiyanın Məclis  z v  və "Yeni M səvat" qəzetinin redaktoru olmuş, şair-publisist B y kk  i Heydərlı vəfat edib. "Yazıçı Qor" təxəllüsü ilə tanınan jurnalist uzun müddət id  ki, xərçəng xəstəliyindən əziyyət çəkirdi.

B y kk  i Heydərlı 1951-ci ildə Cəbrayıl rayonunun Horovlu kəndində anadan olub. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda filoloq ixtisası üzrə təhsil alıb.

B di yaradıcılığa erkən başlayıb. Şeirləri "Ulduz" və "Azərbaycan" jurnallarında dərc olunub. 1991-1992-ci illərdə "Səs" qəzetində şöbə müdiri olub, 1992-ci ilin may ayından "Yeni M səvat" qəzetində redaktor, şöbə müdiri vəzifələrində i layıb. 1993-c  ildə "Dünya" jurnalının redaktoru olub. "Sakit k c d  q t", "Yaşıl c n t çiçəyi", "Yetişmiş tut ağıacı" və sair əsərlərin m allifidir. 2001-ci ildə "S masız buludlar" adlı şeirlər kitabı işıq  z  görüb.

1992-ci ildə M səvat Partiyası Azərbaycanda bərpa edildikdən az sonra B.Heydərlı M səvat Partiyasına  z v olub. M səvatçılıq ideyalarının yayılmasında, demokratik islahatlar  ğrunda mübarizədə mühüm rol oynayıb.  z n n təmənnəsiz fəaliyyəti və fədakarlığı ilə yaxınlarının dərin hörmətini qazanıb. F dakar m səvatçı, qayğıkeş ailə başçısı B y kk  i Heydərlının  ziz xatirəsi bütün m səvatçıların və onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaq.

M səvat Partiyası B y kk  i Heydərlının vəfatından kədərləndiyini bildirir, mərhumun ailə  zvlrin , yaxınlarına v   qid daşlarına dərin h znl  ba sağılığı verir.

Allah rəhmət  ləsin!

"Erməni soyqırımı"nı qəbul etmirəm"

"İsrail ermənilərin 1915-ci ildə Osmanlı İmperiyasında ba  v r nl ri Xolokost faciəsi ilə müqayisə etmək cəhdlərini qəbul etmir". Virtualaz.org saytının xüsusi müxbiri T l- vidn n xəbər verir ki, bu bəyanatla bu gün keçirdiyi mətbuat konfransında İsrailin xarici naziri Aviqdor Liberman çıxış edib.

A.Liberman bir çox jurnalistlərin İsrailin "erməni soyqırımı"nı indiyədək nəyə görə tanımaması v  İrəvana nədən "sanballı bir nümayəndə heyəti g nd rm m si" ilə baėlı əsəbi suallarını da cavablandırıb.

Nazir həmin suallara belə sərt cavab verib: "Şəxsən mən "erməni soyqırımı" termininin  z n  də qəbul etmirəm.  nki bu söz məndə dərhal Xolokost assosiasiyası yaradır. Halbuki II dünya müharibəsi illərində yehudil rin kütləvi şəkildə məhv edilməsi kimi bir hadisə bəşəriyyət tarixində heç vaxt olmayıb v  ümid edirəm ki, bundan sonra da heç vaxt olmayacaq.

Məncə, hər bir israili siyasətçi belə m vq d n çıxış etməlidir. Diger tərəfdən, İsrail n  1915-ci il hadisələrini, n  də hər hansı digər faciəni,-tarixdə isə belə faciələr çox olub,- genosid kimi tanımamalıdır. Prezident Rivlini İrəvana - bu hadisələrin anım m rasimn  g tm diyinn  görə qınayanları da başa düşə, onlara haqq qazandıra bilmirəm. ABŞ prezidenti Barak Obama da Ermənistana getmədi. Yəni amerikalılarla bizim m vqeyimiz üst-üstə d şd ".

Ba sağılığı

Rauf Arifoėlu və "Yeni M səvat" qəzetinin kollektiv B y kk  i Heydərlinin vəfatından kədərləndiyini bildirir, mərhumun ailəsinə dərin h znl  ba sağılığı verir.

Milli Strateji Düşüncə Mərkəzinin sədri İsa Qəmbər B y kk  i Heydərlinin vəfatından kədərləndiyini bildirir, dərin h znl  ba sağılığı verir.

M səvat Partiyasının ba şkanı Arif Hacılı v  partiyanın Divanı Binəqədi rayon təşkilatının  z v  R fi Nift liyev   misi Abbas bəyin v  yeznəsi Valeh bəyin vaxtsız vəfatından kədərləndiyini bildirir, mərhumun ailəsinə dərin h znl  ba sağılığı verir.

M səvat Partiyasının ba şkanı Arif Hacılı v  partiyanın Divanı B y kk  i Heydərlinin vəfatından kədərləndiyini bildirir, mərhumun ailəsinə dərin h znl  ba sağılığı verir.

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluėu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44

Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

Ünvan: 2. «İnşaat lar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yanı

Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

ABŞ-ın Bakıdakı səfirliyi Putinə cavab verdi

"Biz bu iddiaları qətiyyətlə rədd edirik. Rusiya prezidenti cənab Putinin dedikləri bizim v  tərəfdaşlarımızın bu haqqda d ş nd kl rindən kardinal şəkildə fərqlənir. Bizim bir çox məsələlərdə, o cümlədən raket-dən müdafiə sistemləri, Krimin ilhaqı cəhdləri, Rusiya qoşunlarının Ukraynanın şərqində yerləşdirilməsi və s. məsələlərdə fikir ayrılıqlarımız var".

Bunu virtualaz.org saytının Rusiya prezidenti Vladimir Putinin ABŞ kəşfiyyatı haqqda son açıqlamalarından biri ilə baėlı sorğusuna cavab olaraq, ABŞ-ın Azərbaycandakı s firliyindən bildirdibler.

Qeyd edək ki, V.Putin bu barədə "Rossiya-1" telekanalı ilə nümayiş olunan "Prezident" filmindəki çıxışında bildirmişdi.

O, belə demişdi: "Bir dəfə Rusiya xüsusi xidmət orqanları Şimali Qafqazdakı yaraqlılarla ABŞ xüsusi xidmət orqanlarının Azərbaycandakı nümayəndələri arasında olan birbaşa təmasları qeyd  lmişdi. Orada onlara real olaraq h tt  nəqliyyat vasitələri ilə də yardım edirmişdir".

Putin demişdi ki, bu barədə ABŞ prezidentinə məlumat verib. ABŞ prezidenti isə cavabında bildirib ki, "mən onların cəzasını verərəm".

"Lakin mənim tabeliyimd  olan şəxslər - Federal T hl ksizlik Xidmətinin rəhbər işçiləri 10 gündən sonra Vaşinqtondakı həmkarlarından bu məzmununda məktub aldılar.

Mitinql rl  baėlı qanun dəyişdirildi

İcra hakimiyyəti orqanları kütləvi aksiyaların t şkilatçılarına tədbirin keçirilməsinə 3 gün qalmış yazılı cavab verəcəklər.

Milli Məclisin iclasında "Sərbəst toplaşmaq azadlığı haqqında" qanunun 10-cu (Toplantı haqqında müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarlarının toplantı t şkilatçılarında çatdırılması) maddəsinə dəyişiklik müzakirəyə çıxarılıb. APA-nın xəbərinə görə, layihə barədə Hüquq siyasəti və dövlət quruculuėu komitəsinin sədri  li Hüseyinli məlumat verib.

Dəyişikliyə əsasən, toplantı haqqında müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının qərarları tədbirin t şkilatçılarının onun keçirilməsinə artıq azı 3 i  günü qalmış yox, ümumiyyətlə, 3 gün qalmış yazılı şəkildə çatdırılmalıdır. Layihədə o da bildirilir ki, həmin qərarlar aydın və əsaslandırılmış olmalıdır.

Layihə səsə qoyularaq qəbul edilib.

"Biz Rusiyanın bütün müxalif q v l ri ilə əlaqə saxlayınq v  saxlayacaėıq. Hesab edirik ki, düzgün edirik v  gələcəkdə də belə edəcəyik" - deyə Putin bildirmişdi.

Rusiyanın dövlət başçısı onu da vurğulamışdı ki, geosiyasi problemləri həll etmək  c n terrorquları dəstəkləmək məqbul yol deyil.

ABŞ səfiri Bakı  im rliyində butulka yıėdı

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Azərbaycandakı səfiri Robert Sekuta bu dəfə ictimai fəaliyyəti ilə gündəmə gəlib. Bakıda "Yer g n "n  həsr olunmuş tədbirlər q rçivəsində "Yer g n "n  qeyd etmək  c n ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Robert Sekuta çimərlik təmizləyib. Təmizlik aksiyası Bakımın yaxınlığındakı  im rlikl rin birində olub. Keçirilən tədbirdə s fir  yanaşı mübadilə programlarının bəzi məzunları da iştirak edib.

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Robert Sekuta Kürdəmir də Müdafiə Nazirliyinin pilotları v  peş karları ilə görüşüb. Səfir bazanın komandiri ilə birlikdə uçuş simulyatorunda  z pilot bacarığını yoxlayıb, pilot kabinəsindən SU-25 təyyarəsi barədə məlumat alıb.

İran prezidenti: "N v  proqramı üzrə saziş yaxın aylarda imzalanacaq"

"İranla "altılıq" arasında n v  proqramı ilə baėlı saziş yaxın aylarda bağlanacaq". APA-nın "TASS"-a istinadən verdiyi məlumat görə, bunu İran prezidenti Həsən Ruhani deyib. Onun sözlərinə görə, bunun  c n qarşı tərəf lazımı addımlar atmalıdır. İran prezidenti bildirib ki, ölkəsinin "altılıq"la danışıqlara g tməsinin əsas məqsədi İrannın n v  proqramının hərbi sahəyə istiqam tl ndirilm diyini s b t etmək olub.

H. Ruhani bu məsələsinin həllinin vacib olduėunu deyib: "İran "daėıdıcı n v  bombası" yaratmayıb. Sazişin bağlanması İrannın iqtisadi cəhətdən daha da inkişafına müsbət təsir göstərəcəklər".

Qeyd edək ki, İran və "altılıq" arasında n v  proqramı üzrə razılaşma bu ilin aprelində əldə edilib. Tərəflər İrannın n v  ehtiyatının mühüm hissəsinin ölkə ərazisindən k nar  çıxarılması ilə baėlı razılığa gəlib. Bununla belə, İranda n v  obyektlerinin heç birisi s k lm yəcəkl r. Uranın zənginləşdirilməsi ilə yalnız Natanz şəhərindəki zavod m şğ l olacaq. Müəssisə 3,76%-dək zənginləşdirilmiş uranı yalnız mülki məqsədlər  c n istehsal edəcəklər. Fordo şəhərindəki müəssisə isə elmi-tədqiqat n v  fizikası mərkəzinə  vriləcəkl r. MAQATE (Atom enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentlik) İrannın n v  proqramının sülh xarakterli olmasını izl yəcəkl r. Təşkilatın ekspertləri İrannın n v  obyektlərinə 20 il  rində baxış keçirib biləcəklər.

İyunun sonuna planlaşdırılan hərtərəfli sazişin bağlanmasıdan sonra isə ABŞ, Avropa İttifaqı və BMT T hl ksizlik Şurasının İrana qarşı tətbiq etdiyi sanksiyalar tədricən aradan qaldırılacaq.

Dilq ml  Şahbaza görə Avropa Məhkəməsinə m rəc t edildi

Azərbaycan ombudsmanı Elmira Süleymanova ötən ilin iyulunda valideynlərinin m zarlarını ziyarət etmək məqsədilə K lb c r  ged k n rayon ərazisində erməni h rb cil ri tərəfindən girov götürülmüş azərbaycanlı mülki şəxslər Dilqəm  sg rov v  Şahbaz Quliyevlə baėlı Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə (AİHM) m rəc t edib.

Ombudsman Aparatının mətbuat xidmətindən verilən məlumat görə, E.S leymanovanın vəziyyətlə baėlı, AİHM-in prezidenti Dean Spielmana rəsmi qaydada m rəc tində girovların heç bir dövlət tərəfindən tanınmayan separatist rejim "Daėlıq Qarabaė Respublikası"nın qeyri-legitim məhkəməsi tərəfindən mühakimə edilməsinin  sasız, beynəlxalq hüquqa zidd olduėu qeyd edilib. Uzun müddət işlərinə məhkəmədə baxılmadan saxlanması girovların özlərinin, h bel  onların ailə üzvlərinin psixoloji sarsıntı ke irm l rin  səbəb olduėu vurğulanıb. Ombudsman AİHM-dən D. sg rov v  Ş.Quliyevin məhkəmə i sin  ədalətli baxılmasını və bu prosesin sürətləndirilməsini prioritet məsələ kimi nəzər  lmasını, onların qanunsuz girovluqdan tezliklə azad edilərək, Azərbaycan tərəfinə qaytarılmasına y n lmüş tədbirlərin görülməsi ilə baėlı qərar qəbul etməsinə xahiş edilib.

Zakir Qaralov yenidən ba  prokuror təyin edildi

Milli Məclisin aprelin 28-də keçirilən iclasında ba  prokurorun səlahiyyət müddətinin bitməsi v  yenidən təsdiq olunması ilə baėlı sənədə baxılıb.

Sənəd barədə məlumat verən Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuėu komitəsinin sədri  li Hüseyinli bildirib ki, Azərbaycan prezidentinin təqdimatı ilə baş prokuror Zakir Qaralovun yenidən növbəti 5 illiyə ba  prokuror təyin edilməsi təklif olunur.

 .Hüseyinli Z.Qaralovun fəaliyyəti barədə məlumat verərək onu yüksək qiymətləndirib.

Daha sonra Z.Qaralov növbəti 5 illiyə ba  prokuror təyin edilib.

Zakir Qaralov 1956-cı il, yanvarın 13-də Gürcüstanın Başkeçid rayonunun Orm ş n kəndində anadan olub. 1979-cu ildə Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakultəsinin bitiricikdən sonra prokurorluq orqanlarına i  qəbul edilərək 1981-ci ild k Bakı şəhəri S bayel rayon prokurorunun k m k si, 1981-2000-ci illerd  Baş Prokurorluėun  mumi n z r t şöbəsinin prokuroru, böyük prokuroru, Bakı şəhəri Nəsimi rayon prokurorunun müavini, Nəsimi rayon prokuroru, Baş Prokurorluėun milli t hl ksizlik orqanlarında istintaqa n z r t şöbəsinin, ümumi n z r t idarəsinin prokuroru v  böyük prokuroru, Sabunçu rayon prokuroru, Gəncə şəhər prokuroru vəzifələrində işləyib.

25 aprel, 2000-ci il tarixdən Azərbaycan Respublikasının baş prokurorudur. I dərəcəli dövlət  dliyy  müşaviri ali xüsusi r tb sindədir. Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının üzvüdür.

26 dekabr, 1995-ci ildə Azərbaycan Respublikasının prezidenti tərəfindən "İgildiy  görə" medalı ilə, 29 sentyabr, 2006-cı ildə isə "Azərbaycan bayraėı" ordeni ilə təltif edilib.

Baltimorda qarad rilil rin üsyanı

ABŞ-ın Baltimor şəhərində (Merilend ştatı) polisl   tiraz lar arasındakı toqquşmalar zamanı 200 nəfər saxlanılıb.

APA-nın TASS-a istinadən verdiyi məlumat görə, iėtiş ş nəticəsində 144 avtomobil və 15 bina yandırılıb.

Qarşিদurma zamanı şəhərin bir neçə böyük alış-veriş mərkəzi talan edilib.

Xatırladaq ki, toqquşmalara səbəb 25 yaşlı qarad rilil  Freddi Qreyin polis tərəfindən saxlanılanından bir həftə sonra xəstəxanada vəfat etmiş olub.

"125-lər" Tofiq Yaqubluya azadlıq istəyir

"125-lər" Siyasət Klubu Müsavat Partiyası başqanının müavini Tofiq Yaqublunun öfv edilməsi ilə bağlı çağırışlara qoşulub.

"125-lər" in başqanı İlhamiyev Rza "Yeni Müsavat" a açıqlamasında İdarə Heyətinin aprelin 28-də keçirilən toplantısında qərarın qəbul edildiyini deyib: "Yaqublular ailəsi çox ağır bir dövərdən keçir. Ailənin yaşadığı faciə ailə başçısının evində olması zərərini yaradıb. "125-lər" Tofiq Yaqublunun azad edilməsi üçün dövlət başçısı İlham Əliyevə müraciət edilməsi təşəbbüsünü ilk gündən dəstəkləyib. Hesab etdik ki, belə bir humanist addımın atılmasına ciddi ehtiyac var".

Tofiq Yaqublunun Rusiyada yaşayan övladı Azərbaycan gənclər hərəkatının fəallardan olan Nərgiz Yaqublu aprelin 23-də vəfat edib. Aprelin 25-də Tofiq Yaqublu qızının hüsr mərasimində iştirak etmək üçün 7 günlüyə azadlığa buraxılıb. Millət vəkili, insan haqları müdafiəçisi, ictimai fəallar onun azadlığa buraxılması üçün dövlət başçısına müraciət edib. T.Yaqublu İsmayilli hadisələrinə görə 5 illiyə azadlıqdan məhrum edilib. Onun adı siyasi məhbus siyahısındadır.

□ Ayyün MURADXANLI

Daha bir təşkilat prezidentə müraciət etdi

"Siyasi Məhbuslarsız Azərbaycan" İctimai Alyansı vicdan məhbusunun azad edilməsinin vacibliyini vurğulayır. Müsavat başqanının müavini, qızının ölümü ilə bağlı 7 gün azadlığa buraxılan vicdan məhbusu Tofiq Yaqublunun azad olunması ilə bağlı ölkə başçısına edilən müraciətlərin ard-arası kəsilir. Müraciətlərdə humanistlik göstərilib, başqan müavini azadlığa buraxılması xahiş olunur.

"Siyasi Məhbuslarsız Azərbaycan" İctimai Alyansı da həbsdə olan Tofiq Yaqublu ilə bağlı bəyanatla çıxış edib.

"Siyasi Məhbuslarsız Azərbaycan" İctimai Alyansı vicdan məhbusu Tofiq Yaqublunun 2013-cü ilin yanvar ayında baş vermiş İsmayilli hadisələrində günahlandırılaraq həbs edilməsinin hakimiyyətin siyasi sifariş olduğunu vurğulayıb. Bəyanatda təşkilat Tofiq Yaqublunun günahsızlığını, Qarabağ müharibəsi qazisi olduğunu, ölkəmizin müstəqilliyi uğrunda apardığı fədakar azadlıq mübarizəsini, ictimai-siyasi fəallığını və son olaraq övladının vaxtsız vəfatını nəzərə alaraq, ölkə başçısı İlham Əliyevə onu həbsdən azad etməyə çağırıb.

Alyans hesab edir ki, Tofiq Yaqublu ilə yanaşı həbsdə olan bütün siyasi məhbuslar qeyd-şərtsiz azadlığa buraxılmalıdır.

□ Cavansir ABBASLI

Məlum olduğu kimi, bəzi siyasi məhbusların məhkəmə prosesləri yekunlaşıb. Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyətinin sədri İntiqam Əliyev 7 il 6 ay, İnsan Haqları Klubunun sədri Rəsul Cəfərov 6 il 6 ay, müsavətçi gənc Sirac Kərimli 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

ciddi məhdudiyətlər var. Amma müxalifət zəifləməsi üçün səbəb deyil. Müxalifət öz aralarında mübarizə aparmaqla, bir-birlərini zəiflətdilər, xalqın gözündən saldılar. Bütün bu məsələlər

Məhkəmələrin verdiyi ağır cəzalara niyə etiraz edilmir?

Natiq Miri: "Müxalifət hazırda öz kabinetini çərçivəsində fəaliyyət göstərir"

Maraqlıdır ki, oxunan hökmlərə heç bir ciddi etiraz yoxdur. Sanki cəmiyyət buna öyrəşib, olmalı imiş, olub... Əvvəlki illərdə bu cür hökmlərə ciddi etiraz var idi. Son olaraq, bir il öncə NIDA-çı gənclərə verilən ağır cəzadan dərhal sonra keçirilən aksiyada onlarla fəal saxlanıldı, inzibati cəzalar və pul cərimələri kəsildi.

Politoloq Natiq Miri hesab edir ki, bu, toplumun dəyərləri ilə bağlı olan məsələdir: "Təbii ki, Azərbaycan mövcud olan idarəetmə sisteminin bu məsələdə çox ciddi səbəb və təsirləri var. Azərbaycanda münasibətlər sistemi əvvəllər mövcud olmuş dəyərlər sistemi ilə deyil, qeyri-formal dəyərlər sistemi çərçivəsində baş verir. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, qeyri-formal dəyərlər sistemi, oturuşmuş cəmiyyətlərdə münasibətlər sisteminə tamamilə fərqli olur. Bu cür məsələlərə çox böyük etinasızlıq olur, qanun ali olmur. Toplumda da qanunlar fərqli tətbiq olunur. Eyni qanun, eyni cinayət kasıb və məmur balasına fərqli şəkildə tətbiq olunur. Bu da tədricən cəmiyyətdə çox ciddi aşınmalara gətirib çıxarır ki, nəticədə insanlarda etinasızlıq və laqeydlilik baş verir. Bu gün insanlar hər şeyə laqeyddir. Tərpətmək

mümkün deyil. Hesab edirəm ki, bu məsələlərdə səbəblər toplusu var. Bir səbəbdən ibarət deyil".

Natiq Miri belə məsələlərdə müxalifətin də günahkar olduğunu bildirdi: "Müxalifət müəyyən mənada günahkardır. Ona görə ki, müxalifət hazırda öz kabinetini çərçivəsində fəaliyyət göstərir. Bunu nəzərə almaq lazımdır. 15 ildən artıqdır ki, müxalifət xalqın içərisinə getmir. Yerlərdəki müxalifətçilər xalqla təmasda deyil. Rayonlarda müxalifətçilər bir stoldan artıq təşkil etmirlər. Bu insanlar da qapanıblar özlərinə. Siyasi prosesləri toplum çatdırı bilmirlər, məsələləri ictimailəşdirmək bacarığında deyillər. Siyasi partiyaların günahı az deyil. Doğrudur, onlar üçün

üst-üstə gələndə, toplumda böyük etinasızlıq yaranır. Xırda ticarət deyilən belə 20 ildən artıqdır ki, bu toplumun içərisinə gətirilib. Bütün insanlar yalnız mənfəət çərçivəsində düşünür. Böyük mənada insanlar sosial varlıq olmaqdan çıxıblar. O yerdə ki xırda ticarət inkişaf edir, o, ölkələrdə vətənpərvərlik sifir vəziyyətində olur. Hamı öz evi, ailəsi çərçivəsində mübarizə aparır. Bu gün Azərbaycanda baş verən proseslər budur. Məhz bu cür proseslər hökmran olduğu üçün məhkəmə hökmlərinə tək yoxdur. Bu olmadığı üçün, hakimiyyət rahat davranır. Çünki hakimiyyətə direniş göstərəcək toplum yoxdur. Hakimiyyət buna əmindir".

□ Cavansir ABBASLI

Azərbaycanlı nazir oğlunun rusiyalı qonağı türk düşməni çıxdı

"Formula-1"-in Rusiya üzrə rəhbəri sosial şəbəkələrdə türkləri pisləyən, erməniləri öyən fikirlər yayıb...

Səhifədə keçirilən "Formula-1" üzrə Qran-Pri yarışının təşkilatçısı Oleq Zabara sosial şəbəkələrdə qondarma "erməni soyqırımı" məsələsində erməniləri dəstəkləyən statuslar yazıb. Və görünən odur ki, bu statuslarla ermənilərin böyük sevgisini qazanıb. A24.az saytının məlumatına görə, ermənilər Oleqə dərin sevgi ilə öz minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Oleq Zabarının internetdə bölüşdüyü əsas fikir isə budur: "Özlərini Allah hesab etməyən insanlar qərara gəlməlidirlər ki, şeytani məhv etmək prinsipini həyata keçirsinlər. Və genosid bir daha özünə bizim cəmiyyətdə yer tapa bilməyəcək".

Məsələnin özəlliyi ondadır ki, Zabara bir müddət əvvəl Azərbaycanın gənclər və idman naziri Azad Rəhimovun oğlu, "Baku Grand Prix" şirkətinin rəhbəri Arif Rəhimovun dəvəti ilə ölkəmizdə qonaq olub. Səfər Azərbaycanda 2016-cı ildə keçiriləcək "Formula 1" Avropa Grand Pri" yarışına qatılmaq üçün olub.

Oleq Zabara sosial şəbəkələrdəki səhifələrində Arif Rəhimov və Bakı haqqında müsbət

fikirlər yazıb, şəhərimizin dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biri olduğunu dilə gətirib. Amma görünən odur ki, ona Bakıda Azərbaycan həqiqətləri barədə danışan olmayıb. Yoxsa qayıdan kimi "əzabkeş xalqa" belə canıyananlıqla vəkillik etməzdi.

Sayt əməkdaşının Zabara ilə internet üzərindən apardığı müsahibədən görünür ki, onun qondarma soyqırım, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi və onun səbəb-nəticələri haqda demək olar ki, məlumatı yoxdu. Sadəcə, erməni təbliğatının təsirinə düşüb, türkləri pisləyən fikirlər səsləndirib.

Hər halda, qısa müsahibədə onu inandırmaq mümkün olub ki, heç də hər şey onun düşündüyü kimi deyil. Və o, müsə-

Oleq Zabara

hibənin sonunda "Mən statusu sildim. Qoy, tarix tarixdə qalsın. Tarixçilər bu işlə məşğul olsunlar" deyib.

Bu fakt bir daha Qarabağ, "erməni məsələ"lərində effektiv təbliğat işinin nə dərəcədə mühüm əhəmiyyət daşıdığını ortaya qoyur. Bunu ilk növbədə əcnəbiləri Azərbaycana dəvət edənlər bilməli və ciddiye almalıdırlar.

□ NURLAN

Mərhəmət limiti..

Hüseynbala SƏLİMOV

Heç sosial proqramlara baxırsınızmı? Başa düşürəm, verilişlərin səviyyəsi o qədər aşağıdır ki, insanların çoxu bizim yerli kanallara baxmır. Amma mən çalışıram ki, sosial proqramları bir az seyr edim. Bu, mənə insanları müşahidə etmək, onların nə düşündüyünü bilmək üçün lazımdır...

Bilirəm, bu verilişlərdə də səmimiyyət dərəcəsi elə də böyük deyil, insanlar bir çox hallarda sözün əsl mənasında yalan danışirlar. Amma onların səmimi olduğu anlar da olur və bu anlarda fotoqraf bir anı tutmağa çalışdığı kimi mən də insanların səmimi anlarını görməyə cəhd edirəm...

İnsanlar bu verilişlərə müxtəlif sosial problemlərlə gəlirlər. Bəli, hiss edirsən ki, əksər hallarda həmin verilişlər onların son pənah və ümid yeri olur...

Məni ən çox düşündürən imkanlı insanların həmin problemlərə reaksiyasıdır.

Amma əvvəlcə bir detallı qeyd edəcəm. Bəli, insan jurnalistlərə sığınır, onlardan kömək diləyir. Ağlayırlar, göz yaşları tökürlər. Amma adama elə gəlir ki, hətta bu cür anlarda belə mikrofonu onlara yaxınlaşdırsan "Dövlətimiz, hökumətimiz sağ olsun!" deyəcəklər...

Nə demək olar? Deyəsi söz tapmaq asan deyil. Adam az qala bağırmaq istəyir ki, ay bacım, ay qardaşım, hanı bəs sənin hökumətin, niyə sənə kömək etmir?..

Fəqət, mənası varmı? Əvvəldə dedim axı! İnsanlar əksər hallarda səmimi ola bilmirlər... Ya qorxurlar, ya da ki, biz belə yaranmışıq...

Qəzəz, bu yazıya əslində başqa məqsəddən girişmişdik. Əvvəllər bizi bir məsələ çox düşündürdü. Fikirləşdik ki, görün, bizdə xeyriyyəçilik ənənələri nə vaxtsa bərpa olunacaqmı?

Sovetlərdən əvvəl bu ənənələrin böyük tarixi vardı. Sonra onlar unuduldu və bütün başqa funksiyalar kimi onlar da dövlətin əlinə keçdi... Amma sovetlərin süqutundan sonra yenə də bu ənənələrə qayıtmaq zərurəti yarandı...

Bəli, mən də razıyam ki, dövlətimiz gənc olsa da, kasıb deyil. Dövlət bir tərəfə, şükür, məmurlarımız dünyanın ən varlı dövlət qulluqçularındandır, elə görkəmdədirlər ki, sanki yarınlardan qan damır...

Bəlkə də həmin məmurlar insafı olsalar, insanların haqqını yeməsələr, onlara kömək əllərini uzatsalar xeyriyyəçiliklə məşğul olan iş adamlarının, hətta sosial verilişlərin və jurnalistlərin yükü azalar...

Hər sosial verilişə baxanda adam bir ümumiləşdirmə aparır. Fikirləşirsən ki, bax, əhalinin belə kateqoriyası da var və onların problemlərini qruplaşdıraraq həll etmək olar...

Məsələn, məni çoxdandır bir problem düşündürür. Bu, kimsəsiz uşaqlarla bağlı problemdir. Sovetlərin vaxtında onlar işlə təmin olunurdular, yataqxana vardı... İndisə... Bəli, indisə onlar 18 yaşından sonra Allahın ümidinə buraxılırlar. Bu gənclər hara getsin? Axı indi sovetlərin dövrü deyil!.. Daha yaxşı olmazdı ki, yataqxanalar yenidən bərpa olunsun? Qoy, onların adı bir qədər başqa olsun, məsələn, onlara sosial evlər deyək. Bunun heç bir əhəmiyyəti yoxdur, adına nə istəyirsiniz deyən, əsas mahiyyətdir. Əsas odur ki, kimsəsiz gənclərin həyatda ayaq tutana qədər başlarını soxmağa bir yerləri olsun...

Təbii ki, bunu xeyriyyəçilər də edə bilərlər. Avropada, məsələn, kilsələr böyük xeyriyyəçilik işləri ilə məşğuldur. Bəli, onların himayəsində məktəblər, sığınacaqlar, xəstəxanalar olur. Bizdə niyə olmasın?

Humanizm də bir dəyərdir. Onu da insanlara aşılmaq lazımdır. Amma biz nə edirik? Hər şeyi pul yarışına çeviririk. Toy da yarışdır, yas da yarışdır... Adam bilmir nə etsin? Dərdini kimə desin?..

Sonra da deyirlər ki, bizim dəyərlərimiz elə gəldi, belə getdi... Halbuki Avropada xeyriyyəçiliyin, mesənətlərin çox böyük ənənələri var. Oradakı bir ortabab xeyriyyəçini götürsək, o, bizim hətta sovetlərdən əvvəlki xeyriyyəçilərimizi də kölgədə qoyar...

Təbii ki, heç kimi qınaq obyektinə çevirmək fikrimiz yoxdur. Xeyriyyəçilik də mənəvi məsələdir, məcburi deyil. Amma dövlət, cəmiyyət onu da stimullaşdırmağa və ona qarşı həvəs oya da bilər... Heç olmasa, hökumətimiz bunu etsin...

Dövlətin də sosial funksiyaları olur. Amerikalıların məşhur bir deyişi var. Bu adamlar deyir ki, ABŞ hökuməti il ərzində vətəndaşlardan topladıqlarını milad bayramlarında onların özünə qaytarır...

Bizdə isə bayramlarda hamı adamı soymaq istəyir. Hamı çalışır ki, insanların daha çox alış-veriş etməyə məcbur olduğu bayramlarda maksimum gəlir götürsün. Sonra da üz edirik ki, bəli, biz hamıdan mərhəmətliyik... İnanmaq istərdik, amma bu vaxta qədər gördüklərimiz bunun əksini deyir...

Aprelin 28-də Diasporla İş üzrə Komitənin dəstəyi, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə 3-cü Qlobal Bakı Forumu öz işinə başlayıb. Onlarla ölkənin keçmiş və indiki prezidentləri, baş nazirləri, tanınmış ekspertlərin iştirakı ilə keçirilən nəhəng Forumda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev iştirak və çıxış edib.

"Azərbaycan dünyanın aparıcı beynəlxalq təşkilatı olan BMT Təhlükəsizlik Şurasına seçilən zaman aydın şəkildə bəyan etdik ki, ədaləti və beynəlxalq qanunu müdafiə edəcəyik. Təəssüflər olsun ki, bütün ölkələr beynəlxalq qanunlara hörmət etmir. Təəssüflər, ancaq bu, reallıqdır" deyərək prezident bildirdi. İlham Əliyev sonra deyib: "Bəzən elə görürük ki, beynəlxalq qanunlar yalnız müxtəlif vasitələrlə öz məqsədlərinə nail olmaqda kifayət qədər güclü olmayan ölkələr üçün məcburidir. Biz aydın şəkildə görürük ki, zaman-zaman dünyanın aparıcı ölkələri kobud şəkildə beynəlxalq qanunların normalarını pozur və bu da beynəlxalq münasibətlər sistemini pozur. Hesab edirik ki, bu bizim çox açıq və aydın şəkildə həll etməli olduğumuz ən vacib məsələlərdən biridir və beynəlxalq münasibətlər sistemi, beynəlxalq qanunları gücləndirmək üçün biz öz imkanlarımızdan, intellektual potensialımızdan və dünyadakı nüfuzumuzdan istifadə etməyə çalışmalıyıq".

Prezident qeyd edib ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tarixi ərazisi və ayrılmaz hissəsidir: "Dünyada heç bir ölkə Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini tanımır. Biz işğaldan əziyyət çəkirik, ərazilərimizin 20 faizi Ermənistanın işğalı altındadır və bir milyondan çox azərbaycanlı öz doğma yurdlarında qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb. Biz etnik təmizləmədən, artıq dünyanın 10-dan artıq ölkəsi tərəfindən tanınan və tanınma prosesi davam edən Xocalı soyqırımından əziyyət çəkirik. Ərazi bütövlüyü beynəlxalq qanunun fundamental prinsipidir. Bu, BMT-nin Nizamnaməsində də təsbit olunub, bu, beynəlxalq qanunun ən vacib elementlərindən biridir və Helsinki Yekun Aktında müəyyən edildiyi kimi çox aydın şəkildə göstərilir ki, öz müqəddəratını təyinatmə hüququ ölkələrin ərazi bütövlüyünü pozmamalıdır və heç bir ölkənin ərazi bütövlüyü həmin ölkənin hökumətinin və xalqının razılığı olmadan dəyişə bilməz".

Forumun jurnalistlərin iştirakı ilə keçirilən, Rusiya və Qərb arasındakı münasibətlərin gələcəyi mövzusunda gedən müzakirələr kifayət qədər maraqlı diskussiyalarla yadda qaldı.

Müzakirələrdə çıxış edən Latviyanın eks-prezidenti Vayra Vike-Frayberqa ölkəsinin müstəqilliyə qovuşmasından, Rusiyanın təhdidlərindən danışdı: "Bəlkə sadələh səsələr. Rusiya xalqı o vaxt xoşbəxt olacaq ki, normal cəmiyyətdə yaşayacaq. Biz də kommunist hakimiyyətinin təzadla-

Bakıdakı tədbirdə

Rusiya-Qərb toqquşması

Dünya nəhənglərinin toplaşdığı 3-cü Qlobal Bakı Forumunda önəmli mesajlar verildi

rından indi-indi çıxırıq. Ötən il Kırımın işğalından sonra dünya nizami dəyişib. Putin Sovet İttifaqını yenidən bərpa etmək istəyirmi? Yekaterina tərəfindən yaradılan və Stalin tərəfindən davam etdirilən Rusiya imperiyasını bərpa etmək istəyir, mənə məlum deyil".

Bolqarıstanın eks-prezidenti Peter Stoyanov dedi ki, vaxtilə onun ölkəsi sovetlərin bir hissəsi deyildi: "Biz kommunist blokuna daxil idik. Sovet İttifaqının çöküşündən sonra şü-

görməliyik. Qlobal böhran da bunu göstərir. Rusiya get-gedə təzyiqini artırmağa, vəziyyəti dəyişməyə çalışır. Rusiya tək deyil. Çin də bunu edir və yeni vəziyyətdən istifadə etməyə çalışırlar".

Çexiyanın eks-prezidenti Vatslav Klaus isə əvvəlki çıxışının son fikirlərinə reaksiya verdi: "Məncə, Şərqdə baş verən bəzi problemlər daha çox Qərbdəki durumla bağlıdır. Avropa çox xoşagəlməz faktlarla rastlaşır. Bu vəziyyətə daha

Qorbaçovun keçmiş köməkçisi Qərbin dağıldığını dedi, Latviya prezidenti isə "Rusiya xalqı o vaxt xoşbəxt olacaq ki, normal cəmiyyətdə yaşayacaq" söylədi

kür ki, biz Avropa qurumlarına üzv ola bildik. Bolqarıstan Rusiyadan tam müstəqil olub. Ancaq bizim tam enerji müstəqilliyimiz yoxdur. Bolqarıstanın xarici siyasəti tam aydındır, NATO-nun, Avropa Birliyinin üzvüdür. Bizim siyasətimiz Avropadakı tərəfdaşımızla işimizi qurmaqdır".

SSRI-nin keçmiş prezidenti M.Qorbaçovun məsləhətçisi olmuş Aleksandr Lixotal Qərblə Rusiyanın münasibətləri barədə danışdı: "Təəssüf ki, Qərb "soyuq müharibə"də özünü yeganə qalib hesab edir. Amma bilməliyik ki, sovet ittifaqı daxili münaqişələrlə dağıldı. Birinci qüvvə Sovet İttifaqı idi, o, dağıldı. Amma ikinci qüvvə Qərbdir, o da yavaş-yavaş düşməyə başlayır. Biz bunu

çox təsir edən Avropanın inteqrasiyasındakı zəiflikdir". Eks-prezident dedi ki, Rusiya və Qərb arasındakı münasibətlərin yaxşılaşması üçün çalışmaq lazımdır. Hal-hazırda Qərb və Rusiya arasındakı münaqişələr iki siyasi, sosial-iqtisadi sistemin toqquşması deyil. İqtisadi sistemlər nöqtə-nöqtədən Rusiya Qərbin bir hissəsidir. Rusiya Çin, Səudiyyə Ərəbistanı, Pakistan deyil, əsrlər boyu Avropa tarixinin hissəsi olub. Biz avropalılar sevinməliyik ki, 70 illik kommunist faciəsi bitib. Rusiyanın Avropadan uzaqlaşdırılması səhv olar. Rusiyaya şans verilməlidir ki, o, Avropanın bir hissəsi olsun. Dağlıq Qarabağ, Ukrayna, Moldova, Gürcüstandakı problemlər Rusiya

və Qərb arasında münaqişələrin nəticələri deyil. Konfrantasiya şəraitində biz bu münaqişələri həll edə bilməyəcəyik. Ukraynadakı problemlər daxil-daxili sabitlik çox zəif idi və Ukrayna böhranı çox böyük problemə çevrildi, əslində xaricdən də təsir olmuşdu. Ukraynaya Qərb və Şərq arasında seçim imkanı vermək onu dağıtmaqdır. Bu hadisələr kənar müdaxilələrdən uzaq olmalıdır".

ABŞ-ın eks-prezidenti B.Klintonun Rusiya, Ukrayna və Avrasiya milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri olmuş Mark Mediş qeyd etdi ki, hazırda Rusiya və Qərb yenidən rəqiblərə çevrilib: "Biz son 25 ildə qəbul edilmiş təsəvvürləri dəyişməliyik. Rusiya ilə münasibətlərin perspektivlərinə gəldikdə, hələ uzun müddət münasibətlər çox soyuq qalacaq. Ola bilsin kiçik əməkdaşlıqlar olacaq, amma bu, yetərli deyil. Rusiya əslində Qərb sivilizasiyasının bir hissəsidir. Qərbdə bir çox insanlar hesab edirdi ki, Rusiya Qərbin bir hissəsidir. Ola bilər ki, rusların əksəriyyəti bununla razılaşsın. Ruslar hələ Qərbi Rusiyada rejimi dəyişməyə cəhdə günahlandırır. Bu, çox yanlış təsəvvürdür. Eyni zamanda Rusiyada fəvqə-

dövlət nostalgiyası mövcudur. İndiki şəraitdə bu, çox destruktiv yanaşmadır. Biz son 25 ilin dərslərini düzgün oxumuruq. Fakt budur ki, Qərb yetərdən başladı. Maydandan qabaq da daxili sabitlik çox zəif idi və Ukrayna böhranı çox böyük problemə çevrildi, əslində xaricdən də təsir olmuşdu. Ukraynaya Qərb və Şərq arasında seçim imkanı vermək onu dağıtmaqdır. Bu hadisələr kənar müdaxilələrdən uzaq olmalıdır".

"Biz burda bir-birimizi baş düşmürüksə, siz necə təsəvvür edirsiniz ki, Vaşinqton və Moskvada insanlar bir-birini başa düşəcəklər" deyərək, Mark Mediş bildirdi.

"Barış-kompromisin əldə olunması" mövzusunda keçirilən panel müzakirələrində çıxış edən Əfqanıstanın eks-prezidenti Hamid Karzai dedi ki, təəssüf ki, burda iştirak edən prezidentlərin çoxu təhlükə, münaqişə təcrübələrinə malikdir. O, qeyd etdi ki, münaqişələr daha çox qeyri-qanuni iqtisadiyyat zamanı artır: "Münaqişələr daxili proseslərlə bağlı olanda barışıq asandır. Əksər hallarda münaqişələrə kənar amillər təsir göstərsə, onda barışıq nail olmaq kifayət qədər çətin olur. Əfqanıstan, Livan, Bosniya-Hersoqovina bundan əziyyət çəkib. Qeyri-qanuni iqtisadiyyat Əfqanıstan və Kolumbiyada mövcud olub". Nitqinin yekununda o, təşəkkürünü də ifadə etdi: "Nizami Gəncəvi

Beynəlxalq Mərkəzinə, Azərbaycan hökumətinə bu tədbirin təşkilinə görə təşəkkür edirəm".

Bosniya-Hersoqovinanın sabiq baş naziri Zlatko Lagumdžija da ibrət dərslərindən danışdı. Serbitnitsa soyqırımından sonra dünyanın birləşmək qərarı verdiyini xatırlatdı. Elə dünya sonuncu dəfə onda birləşmişdi. O, dedi ki, barış bizi qoruyan bir tavadır. Bu tavanın altına 4 sütun qoyulmalıdır. Birinci ədalətdir, ədalət olmasa, barış olmaz. İkinci sütun ədalətli iqtisadiyyatdır. Üçüncü sütun qurumların struktur quruculuğudur. Dördüncü sütun isə təhsildir. Düzgün təhsil olmayan insanlar müxtəlif eksperimentlərə əl ata bilər və bu sütunları dağıda bilər, heç kim evində rahat ola bilməz".

Baş nazir Azərbaycan prezidentinə istinadən Xocalıda ədalətin olmadığını da vurğuladı: "Elə insanlar var ki, hələ də bunu təkzib edir, bu da düzgün deyil".

Livanın keçmiş prezidenti Amine Gemayel dedi ki, müharibələrdə iştirak edən qardaşını, oğlunu, qardaşı oğlu və bacısını itirib, qətlə yetirilib. Ardınca isə o, açıq şəkildə erməniləri himayə edən mövqə sərgilədi. "Mən bu dramatik hadisələri yaşamışam. Amma mən barışın tərəfdaşlarıyam. Ermənilər bir neçə gün bundan əvvəl faciənin 100 illiyini qeyd etdilər. Bağışlanmanın nəticəsində biz barışıqna nail ola bilərik. Əgər biz bilmiriksə, tanıyırsaq, etiraf etmiriksə, onda barışıq bilmərik" deyərək, o, ermənilərin iddialarına ilə müdafiə etdi. "Mən çağırıram ki, hər şeyi unutmaq lazımdır. Sadəcə nifrətin qurbanı olmaq lazım deyil"-o, əlavə etdi.

Elə tədbirin gedişində yanan əyləşdiyi Türkiyə XİN-in sabiq rəhbəri Hikmət Çetindən bu barədə soruşduqda, təəccübləndiyini bildirdi. Hikmət bəy "ermənilər zamanında Türkiyədən Livan və Suriyaya gedib, ordan da Avropaya və Amerikaya üz tutub. Odu ki, Livan onlara doğma ölkədir"-söylədi.

Azərbaycan prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov isə çıxışı zamanı münaqişələr, onların yaranma tarixi barədə danışdı. "İnsanlıq yaranandan bu münaqişələr də mövcud olub. Hər bir imperiyanın yaranması prosesi münaqişələrlə müşayiət olunub"-deyən PA rəsmisi vaxtilə Britaniyanın öz ərazisindən 500 dəfə çox ərazini ilhaq etməsindən, öz əhalisindən min dəfə çox əhalini təsiri altında saxlamağa çalışdığını, eyni iddiada Frans və digər dövlətlərin də olduğunu xatırlatdı.

Ə.Həsənov ardınca qonaqların diqqətini Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə cəlb etdi və münaqişənin yaranma tarixindən danışdı.

Forum aprelin 29-da öz işini davam etdirəcək.

□ **Elsad PAŞASOY**
FOTO: "YM"

I Avropa Oyunları ərəfəsi iqtidar da hücumu keçdi

Bakıda keçiriləcək I Avropa Oyunlarının startı yaxınlaşdıqca, bu idman yarışının ətrafında ciddi siyasi proseslər baş verməkdədir. Azərbaycan hakimiyyəti "Eurovision-2012"də olduğu kimi bu tədbiri yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün bütün hazırlıqları başa vurub və yarışın məsuliyyətini artırıb. Onu da etiraf etmək lazımdır ki, iqtidar nədənsə, xüsusilə QHT sektorunda həbslərlə bütün diqqəti ölkənin daxili siyasətinə cəlb edib və bu da təkcə beynəlxalq demokratik təsisatların deyil, Azərbaycanı istəməyən qüvvələrin də ölkəmiz əleyhinə cəbhələşməsinə şərait yaradıb.

Üstəlik, Ağ Ev administrasiyası ilə münasibətlərdə qismən istiləşmə son günlər yenidən gərginləşib ki, bunun səbəbləri barədə bir çox versiyalar var. Amma indi daha bir sensasion iddia da ortaya atılıb. Məlum olub ki, Azərbaycan iqtidarı əleyhinə kampaniya ABŞ dövlət katibi Con Kerrinin Konqresdəki ofisindən yönləndirilir! Heç şübhəsiz barəsində danışacağımız sənəddən, belə bir kampaniyaya ABŞ Dövlət katibinin ofisindən yönləndirilməsi barədə məlumatlardan Azərbaycan iqtidarı daha öncədən xəbərdar olub. Sadəcə, indiki məqamda açıqlanması zəruri bilinib...

APA Analitik Mərkəzinin aprelin 28-də yaydığı məlumat əsl sensasiyadır. Çünki burada söhbət təkcə iqtidardan daxili siyasətdə sət gedişlərinin tənqidi və təftişi deyil, bütün Azərbaycanın taleyinə təsir edə biləcək hadisələrdən-ölkədə sabitliyi pozmaq niyyətlərindən, hətta dövlət çevrilişi cəhdindən gedir.

APA bildirir ki, yaydıqları sənədləri bir neçə gün əvvəl etibarlı mənbədən əldə edib.

Sənədlərin təfəssilatında deyilir ki, "Bakı-2015"lə bağlı Azərbaycan əleyhinə kampaniya ABŞ-da "National Endowment for Democracy" təşkilatına həvalə edilib.

"Məlumdur ki, əsasən ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi və deməli, dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən NED uzun illərdir Azərbaycanda "5-ci kolon"un formalaşdırılması, hakimiyyət çevrilişi planlarının fəal iştirakçılarından biri rolunda çıxış edir. Bu təşkilat vasitəsilə Azərbaycandakı "tərəfdaş" QHT və media vasitələrinə ABŞ və Qərb mənbələrindən milyonlarla dollar vəsait ötürülüb". Məlumatda deyilir ki, bir müddət öncə mərkəzi fiqur NED olmaqla, Azərbaycanla bağlı xüsusi layihə hazırlanıb və yaxın günlərdə onun açıqlanması nəzərdə tutulur. "2 il müddətində həyata keçiriləcək layihəyə artıq külli miqdarda vəsait ayrılıb" deyər, bildirilir.

Sənədin preambula hissə-

sində açıq şəkildə bildirilir ki, "Azərbaycana öz davranışlarına görə yerini göstərmək zamanı gəlib": "Bu ayın əvvəlində "Freedom House" təşkilatının sabiq rəhbəri David Kramer, ABŞ-ın Azərbaycandakı keçmiş səfiri Riçard Kozlariç, "5-ci kolon"un parlaq nümayəndələrindən olan və hazırda Amerikada yaşayan Elmar Şahtaxtinski də daxil olmaqla, bir qrup şəxs ABŞ dövlət katibi Con Kerriyə müraciət ünvanlaması ilə layihənin ilkin konturları ictimaiyyətə açıqlanıb. Onun qapalı hissəsinə gəldikdə, konqresmen və senatorlar da daxil olmaqla, 100 nəfər tanınmış ictimai-siyasi xadiməndən imzalar alınması, Konqresdə dinləmələr təşkil edilməsi ilə yanaşı Azərbaycana qarşı sanksiyaların tətbiqi, vətəndaşlarımızın səyahət imkanlarının məhdudlaşdırılması, bank hesablarının dondurulması və digər istiqamətlərdə tədbirlərin reallaşdırılması təşəbbüsü irəli sürülür".

Sənəddə bildirilir ki, Azərbaycanda bu məqsədlərə dəstək verən təşkilat qismində Milli Şuranın cəlb olunması planlaşdırılıb.

APA-nın əldə etdiyi "İnsan hüquqları naminə idman" kampaniyası adlandırılan ikinci sənədə əsasən, Avropada hərəkətverici qüvvə rolunda beynəlxalq hüquq-müdafiə

təşkilatları çıxış etməklə, habelə rəsmi dairələr, Avropa İttifaqı, Avropa Şurası, ATƏT və digər böyük beynəlxalq təşkilatlar cəlb olunmaqla Azərbaycana qarşı yeni "qara piar" layihəsinin icrasına başlanıb. "Sənəddə açıq şəkildə bildirilir ki, bu il və qarşından gələn illərdə Azərbaycanda I Avropa Oyunlarının, parlament seçkilərinin, "Formula 1" yarışmasının, İslam Həmrəylik Oyunlarının və digər mühüm beynəlxalq tədbirlər keçiriləcəyinə görə dünya ictimaiyyətinin diqqəti ölkəmizə yönələcək və bu fürsətdən istifadə edilməklə Azərbaycana qarşı məcburət tədbirləri həyata keçirilə bilər" deyər, bildirilir.

Bu ilin yanvar ayının 15-16-da Polşanın paytaxtı Varşavada beynəlxalq QHT-lərin (onların sırasında ermənipərəst təşkilatlar da var) görüşü ilə bağlı sənədlərdə isə Azərbaycanın qarşı təşkil olunacaq kampaniyanın ilkin konturlarının müzakirə olunduğu, habelə işçi qruplar müəyyənləşdirildiyi qeyd edilir.

APA-nın əldə etdiyi sənədə qeyd olunub ki, kampaniyanın məqsədi - "hakimiyyət tərəfindən Azərbaycanın müsbət imicini yaratmaq üçün həyata keçirilən piar cəhdlərini məhv etməkdir".

Təkliflərə əsasən, sənədə "siyasi məhbus" kimi təqdim

olunan şəxslərin həyat hekayələrinin təbliği, Azərbaycanın mənfi imicinin yaradılması, hakimiyyətdə təmsil olunan şəxslər haqqında kampaniyanın təşkili, Azərbaycanın müasir mənzərəsinin təhrif olunması, insan hüquq və azadlıqlarının vəziyyətinə dair qərəzli və qeyri-obyektiv məlumatların dövrüyyəyə buraxılması, ölkəmizdə iqtisadi, regional inkişafın təxrib edilməsi və alternativ mənfi xarakterli məlumatların ictimailəşdirilməsi, idman obyektlərinin müasir standartlara cavab verməməsi, I Avropa Oyunlarına çəkilən xərcin fantastik dərəcədə şişirdilərək dünya ictimaiyyətinə çatdırılması ilə bağlı qərəzli məlumatların yayılması və digər tədbirlər daxil edilib.

Sənədə görə, hazırda Praqada olan "Azad İqtisadiyyata Yardım" İB-nin sədri Zöhrab İsmayıl iqtisadiyyat və idman qurğularının tikintisində guya korrupsiya hallarının olduğuuna dair materialların hazırlanması həvalə olunub.

İnternetdə isə kampaniyanın veb-səhifəsinin yaradılması, sosial şəbəkələrdə ciddi təbliğat qurulması, hakimiyyətə peticionalar təşkil olunması, mobil telefonlar üçün xüsusi ifşaedicilərin qurulması, məşhur səyahət portallarında siyasi məzmunlu materialların yerləşdirilməsi və

qarşı fəaliyyətə cəlb edilməsi planlaşdırılır. Həmçinin bu işlərin həyata keçiriləcək məsul şəxslərin siyahısı tərtib olunur.

Məlumatla görə, bezi təkmilləşdirmələrdən sonra, martın 31-də layihə təsdiq olunub və onun icrasına külli miqdarda vəsait ayrılıb. Kampaniya 10 ay ərzində - martın 1-dən dekabrın 31-nə kimi icra oluna- caq.

Bununla yanaşı, sənəddə qeyd olunur ki, 2016 və 2017-ci illərdə Azərbaycanda mühüm beynəlxalq tədbirlərin keçiriləcəyi nəzərə alınaraq layihə daha da təkmilləşdirilərək və tamamlanaraq davam etdirilə bilər.

Kampaniyaya "International Media Support" (İMS) və Polşada yerləşən Helsinki İnsan Haqları Fondu rəhbərlik edəcək. Layihənin icrası məqsədilə yaradılmış katibliyin bu iki qurum və Açıq Cəmiyyət İnstitutu ilə birgə fəaliyyət göstərəcəyi qeyd olunub.

Kampaniyanın maliyyələşdirilməsini NED, Soros Fondu və İMS həyata keçirirlər. Onu da qeyd edək ki, layihənin əlaqələndiricisi qismində Rebekka Vinsent təyin olunub. R. Vinsent vaxtilə ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyində çalışıb, sonra isə "Article XIX" təşkilatının koordinatoru olub.

Layihənin preambulasında bildirilir ki, Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətin (ABŞ-ın və Avropanın bəzi dairələrinin) çağırışlarına biganə yanaşdığına görə "cəzalandırılmalıdır", ona qarşı koordinasiya olunmuş və əsaslı surətdə düşülmüş təbliğat kampaniyası keçirmək üçün böyük beynəlxalq tədbirlərdən istifadə ediləcəkdir.

I Avropa Oyunları həmin kampaniyanın pik zirvəsi kimi müəyyən edilib. Yaxın müddətli perspektivdə məqsəd Azərbaycanı insan hüquqlarının pozulması xəritəsində möhkəm yerləşdirmək, konkret cinayət əməllərinə görə məsuliyyətə cəlb olunmuş və "siyasi məhbus" kimi təqdim edilən "5-ci kolon" nümayəndələrinin azadlığa çıxmasına nail olmaq, bunun üçün Azərbaycan QHT-lərini və mediasını fəallaşdırmaq və ictimai qınağı stimullaşdırmaq, Avropa institutlarını, siyasətçiləri, idmançıları Azərbaycana qarşı yönəltməkdir.

Beləliklə, layihə sonda Azərbaycanda ictimai-siyasi proseslərə təsir imkanlarını bərpa etməklə ictimai-siyasi sabitliyin pozulmasına və hakimiyyət dəyişikliyi ssenarisinin reallaşdırılmasına hesablanıb.

Təsədüfi deyil ki, bu kampaniyaya məhz aprelin 20-də Londonda keçirilmiş tədbir zamanı start verilib. Daha sonra onun əsas hərəkətverici qüvvəsi olan İMS təşkilatının mərkəzi ofisinin yerləşdiyi Kopenhagendə geniş təqdimat nəzərdə tutulsa da, sonradan həmin tədbirin "Article 19"un təşkilatçılığı ilə aprelin 28-də Londonda keçirilməsi qərara alınıb".

APA həmçinin əlavə sənədlərə əsasən iddia edir ki, Azərbaycanla bağlı tədbirlər əsasən Gürcüstan vasitəsilə reallaşdırılacaq və Tiflisin Azərbaycana qarşı kampaniyada platsdarm rolu bir az da genişləndiriləcək.

Göründüyü kimi, I Avropa Oyunları ərəfəsi Azərbaycan iqtidarı ciddi təzyiqlərlə üzləşib və bu proses hələ ilkin mərhələdədir. Hakimiyyətin bu sənədləri açıqlamaqda maraqlı olması həm onu göstərir ki, mümkün təzyiqləri ön- ləmək üçün onların da konkret planları var. Xatırladaq ki, hələ ötən ilin sonunda Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev də geniş məqalə yazaraq ABŞ-ı Azərbaycandakı "be- sinci kolon" vasitəsilə çevriliş planları hazırlamaqda ittiham etmişdi.

□ "Yeni Müsavat"

Aprelin 28-də Milli Məclisin növbəti iclası keçirildi. Spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə davam edən iclasda çıxış edən deputat Zahid Oruc Rusiya məkanında müxtəlif səbəblərdən yaşayan azərbaycanlıların vəziyyətindən danışıb. Biz hər zaman istəmişik ki, bu məkanda Azərbaycan diaspora təşkilatları güclü olsun:

"Çox təəssüf ki, "Milyarderlər İttifaqı" adlanan təşkilat yaranandan sonra burada olan Azərbaycan diaspora təşkilatları parçalanmağa və zəifləməyə başlayıb. Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov da mənşəcə ermənidir. Bu fonda azərbaycanlıların güclü diaspora təşkilatları olarsa, dövlətimiz üçün faydalı olar. Rusiyada olan azərbaycanlıların problemlərinin daha üst qurumlara çatdırılmasına kömək etmiş olar. Rusiyada Azərbaycan diaspora təşkilatları nə qədər güclü olarsa, bu, bütövlükdə ölkəmiz üçün faydalı olardı".

Fəzail Ağamalı deyib ki, aprelin 24-də dünyanın diqqəti iki ölkəyə-Türkiyə və Ermənistan yönəlmişdi: "Bir tərəfdə şəhər, digər tərəfdə isə sülhə çağırışları özündə ehtiva edən tədbirlər təşkil olunurdu. Təbii ki, Azərbaycan dövləti hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də Türkiyənin yanında yer alırdı. Bu tarixdən sonra bir daha böllü oldu ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkələri olan Rusiya və Fransa sülhün yanında deyillər. Onlar işğalçı Ermənistanın yanında yer aldılar".

Fazil Mustafa Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 1920-ci ilin 28 aprelində işğal olunmasını xatırladı, 28 aprel işğalı zamanı şəhid olanların ruhuna dua etdi. Daha sonra deputat Müsavat Partiyası başqanının müavini Tofiq Yaqublunun qızı Nərgiz xanımın faciəli vəfatından danışdı, başsağlığı verdi. Həmçinin Fazil bəy ölkə prezidentinə T.Yaqubluya 7 günlük icazə verilməsi faktına görə təşəkkür etdi: "Çox gözəl bir addımdır və hər kəs tərəfindən təqdir olunur. Mən istədim bu tribunadan istifadə edib cənab prezidentə müraciət edim: Cənab prezident, imkan varsa, onun əfv məsələsinə də baxılsın. Tofiq Yaqublu 2 il 4 ay həbsdə yatıb, 2 ildən bir az artıq cəzası qalır. Əfvlə bağlı addımın atılması siyasi qüvvələr arasında kin-küdurətin aradan qaldırılması, insanları arasında səmimi münasibətlərin formalaşması üçün faydalı olardı. Xüsusilə də Avropa Oyunları ərəfəsində bu, iqtidar üçün də faydalı addım olardı".

F.Mustafa AŞ PA-da ermənilərin 171 imza topladığını dedi: "Mən təklif edirəm ki, bizdə XİN-də xüsusi bir bank yaradılsın. "Soyqırım" dəstək verənlərin ölkəyə gəlib-gətməsinə maneçiliklər yaradılsın".

Spiker O.Əsədov isə dedi ki, bizim nümayəndə heyətinin fəaliyyəti nəticəsində AŞPA "soyqırım" haqda qərar qəbul edə bilmədi.

Lerik rayonundan deputat seçilmiş İqbal Məmmədov özünü "TMR"-in "prezidenti" adlandıran Ələkrəm Hümətovun erməni-pərəst bəyanatına etiraz etdi: "Onun talış xalqının adından danışması məni də hiddətləndirdi. Ələkrəm Hümətovun Azərbaycan xalqına etdiyi xəyanətlər bu gün də davam edir. Onun talış xalqı adından danışmağa haqqı yoxdur. O, talışlardan heç bir dəstək ala bilməyəcək".

İqbal Ağazadə ilk Cümhuriyyətimizin süquta yetirilməsinin 95 illiyi münasibətilə xalqımıza başsağlığı verməklə bərabər müstəqilliyimizin qorunması üçün milli birliyə ehtiyac olduğunu bildirdi: "İnşallah, milli birlilik, dialoq mühtininin möv-

Parlamentdə Tofiq Yaqubluya

əfv çağırışı edildi

Zahid Oruc: "Tofiq Yaqublu əfv olunacaq və bir daha həbsxanaya dönməyəcək"

Fazil Mustafa: "Bu, siyasi qüvvələr arasında kin-küdurətin aradan qaldırılması üçün faydalı olardı"

İqbal Ağazadə: "Bu humanist addım atılarsa, ən azı bir ailənin faciəsinin üzərinə su çilənmiş olar"

culduğu şəraitində xalqımız bu faciəni bir daha yaşamaz".

İ.Ağazadə də Tofiq Yaqublunun əfv olunması ilə bağlı prezidentə müraciət etdi: "Bu humanist addım atılarsa, ən azı bir ailənin faciəsinin üzərinə su çilənmiş olar. Bu addım atılarsa, həm cəmiyyətimiz, həm müxalifət tərəfindən hörmətlə, sayğı ilə qarşılanar".

İ.Ağazadə də Azərbaycan hökumətinə Ə.Hümətovun bəyanatları ilə bağlı ciddi fəaliyyətə çağırdı: "Bu insan Avropada ona verilən hüquqlardan istifadə edib Azərbaycanda qarşıdurma yaratmağa cəhd edir. Hökumət bunun cəzası olmalıdır, onunla bağlı Avropanın müvafiq qurumlarına müraciət olunmalıdır. O, mütəmadi olaraq Avropa təşkilatlarında çıxışlar edir, onun beynəlxalq təşkilatlara çıxışları məhdudlaşdırılmalıdır".

O.Əsədov dedi ki, bir çox beynəlxalq təşkilatlar belə xəyanətkarları axtarırlar: "Ümumiyyətlə, onun səviyyəsi yoxdur. O, Azərbaycana xəyanət etmiş adamdır. İkincisi də dövlət niyə belə cılız adama fikir verməlidir ki?"

Aydın Mirzəzadə Çanaqqalada 100 illik zəfər törənlərinin keçirilməsini yüksək dəyərləndirdi: "Bu tədbirin yüksək səviyyədə keçirilməsi Türkiyə və Azərbaycanın dünyada və regionda artan nüfuzunu göstərdi". A.Mirzəzadə Avropa Oyunlarının məşəlinin yandırılmasını ikinci böyük hadisə adlandırdı.

Elman Məmmədov Çanaqqala zəfərinin 100 illiyi ilə bağlı təbriklərini səsləndirdi, bu zəfərin

qazanılmasında azərbaycanlı döyüşçülərin də iştirak etdiyini xatırladı: "Mən arzu edərdim ki, bir gün Qarabağın azadlıq gününü də qeyd edək və bu zəfərin qeyd olunmasında Türkiyə də Azərbaycanla birgə iştirak etsin". Ardınca E.Məmmədov Fransa və Rusiyanın erməni-pərəst siyasətini pislədi, Jirinovskinin Putindən

sənədi deyil. Sənədin arxasında yazılır ki, bu bəyanata imza atanların mövqeyini ifadə edir. Azərbaycan və Türkiyə nümayəndələri saxta soyqırımla bağlı ermənilərin qarşısını aldılar. Əslində bu sessiya Ermənistanın AŞ PA-da məğlubiyətini göstərdi. Onlar cəhd göstərirlər ki, hansısa dövlətin daxilinə girsinsinlər, orada problemlər yaratsın-

savat Partiyası başqanının müavini Tofiq Yaqublunun əfv olunması barədə səslənən təkliflərə münasibət bildirib. O deyib ki, indiyədək Azərbaycan hakimiyyəti hər zaman humanist siyasət yürüdü və bu siyasətdən minlərlə insan yararlandı, öz doğma evlərinə qayıdılar: "Bu gün burada Müsavat Partiyası başqanının müavini Tofiq Yaqublunun əfv ilə bağlı məsələ qaldırıldı. Azərbaycan dövləti hər zaman humanist olub, insanların faciəsinə, ağrısına yüngülləşdirməyə çalışıb. Mən əminəm və inanıram ki, Tofiq Yaqublu əfv olunacaq və bir daha həbsxanaya dönməyəcək".

Sabir Rüstəmcanlı söz alaraq həmkarlarından incikliyi dilə gətirdi: "Aprel ayının 18-də Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin (DAK) 13-cü qurultayını keçirdik. Yüksək səviyyədə keçən qurultayda Türkiyə və İraqdan millət vəkili iştirak edirdi. Türkiyənin 20-yə yaxın televiziya qurultayın gedişini dünyaya çatdırdı.

Amma mən yaşımından, Milli Məclisdə olan stajımdan istifadə edib bir incikliyi və fikrimi çat-

Aqil Abbas bildirib ki, Azərbaycanda bıçaqlanma hadisələri milli adət-ənənəyə çevrilib: "Elə gün yoxdur ki, bıçaqlanma hadisəsi baş verməsin". O deyib ki, son zamanlar belə hadisələrin baş verməsinin qarşısının alınması üçün Cinayət Məcəlləsinin 211-ci maddəsinin tətbiqi məqsədilə qaydalar sərtləşdirilməlidir. "Biz tələbə vaxtı da görürdük ki, bıçaq gəzdirmək olmaz. Belə bıçaqlanma halları o zaman çox az hallarda baş verirdi. Əvvəllər 4 sm-dən uzun bıçağa görə məsuliyyət nəzərdə tutulurdu. Mən təklif edirəm ki, bu məsələ diqqətdə saxlanılsın və polis sənədləri artırılınsın. Polisə şübhələndiyi adamın üzərinə baxış keçirmək icazəsi verilsin. Kiminsə üzərində soyuq silah varsa, onu polis müəyyən etsin. Polisə xüsusi icazə verilməlidir ki, şübhələndə Aqil Abbası da saxlaya bilsin". **Deputat bildirib ki, bu məsələ növbəti komite ic-**

laslarında müzakirəyə çıxarılmalı və polis sənədləri artırılmalıdır. "Bu baş verən bədbəxt hadisələr sabah bizim də başımıza gələ bilər. Bu xalq da bizimdir. Ona görə də düşünürəm ki, millətimizi qorumaq üçün qərarlar qəbul etməliyik".

Siyavuş Novruzov cəmiyyətdə aqressiyanın artması barədə danışarkən bildirib ki, bunun əsas səbəblərindən biri də informasiya ilə bağlıdır: "Burada məsələlər qaldırıldı ki, aqressiya artır. Ancaq burada informasiya da rol oynayır. Televiziyalar da başda kriminal xəbərlər verirlər, insanı insanı necə qətlə yetirməsini göstərirlər. Eləcə də saytlarda, internetdə insanın özünü necə asmalı olduğunu göstərirlər. Məncə, sosial reklamlar olmalıdır. Tərəflən cinayəti xüsusi anonsla vermək lazım deyil. İnsan nə qədər ağır informasiya qəbul edirsə, bir o qədər də aqressivləşir. Əlbəttə, burada dini cərəyanları qızışdırma amilləri də var". **S.Novruzov qeyd edib ki, Azərbaycanda tarixən tolerantlıq olub və bundan sonra da belə davam edəcək.** "Azərbaycanda milli ayr-seçkilik

Deputatlar separatçı Ələkrəm Hümətovun cəzalandırılmasını tələb etdilər

daha ağıllı və normal mövqə sərgilədiyini deyib, Rusiya hakimiyyətini sərt tənqid etdi.

Daha sonra AŞ PA-dakı Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov ermənilərin AŞ PA-dakı fəaliyyəti, "soyqırım"la bağlı imza toplamasından danışdı: "Əslində bu sessiya Ermənistanın məğlubiyətini göstərdi. AŞ PA prosedurasına görə sənədlərin qəbulu çətin olur. Söhbət sənəd qəbulundan gedirsə, onun müxtəlif strukturlarda müzakirə edilməli, mürəzi müəyyən edilməli və hesabat hazırlanmalıdır".

S.Seyidovun sözlərinə görə, belə bir hadisə AŞ PA-da 2005-ci ildə də olub: "O zaman Azərbaycan torpaqlarının işğalı haqqında qərar qəbul edilib. Bu sessiyada isə ermənilər "soyqırım"la bağlı sənəd qəbul olunmasını istədilər, amma alınmadı. Onlar başqa yol seçdilər, AŞ PA-da imza toplayaraq bu qurum adından təqdim etmək istədilər. Həmin sənəd Avropa Şurası

dırmaq istəyirəm. DAK-ın qurultayına Qazaxıstandan başlamış Avstraliyadan, Amerikadan və bir çox ölkələrdən millət vəkili gəlmişdilər. Azərbaycandakı həmkarlarıma dəvətnamə vermişdim. Amma buna baxmayaraq, heç kim qurultaya gəlmədi. DAK İrana qarşı yaradılan təşkilat deyil. Bu, diaspor təşkilatıdır, müstəqildir, nə müxalifət, nə də iqtidardır. Yalnız milli birliyə xidmət edən bir təşkilatdır. Təəssüflər olsun ki, dəvətnamə verdiyim həmkarlarımdan heç olmasa biri bir cümlə ilə də olsa, qurultaya görə təbrik səsləndirmədilər. Vaxtilə mərhum Heydər Əliyev DAK-ın Vaşinqtonda keçirilən qurultayına 60-a yaxın adam göndərmişdi. Başa düşə bilmirəm, indi bu nə laqeydlidir? Bizim aramızda yoldaşlıq var. Bir-birimizin xeyir-şərində iştirak edirik, çox gözəl. Amma bu da bir milli hərəkatdır, milli işdir".

heç vaxt olmayıb və həmişə bir qardaş kimi yaşamış. Odu ki, Ələkrəm Hümətov kimi şəxslərin nə deməsindən asılı olmayaraq bu birliyimizi və monolitliyimizi davam etdirməliyik". YAP-çı deputat digər bir məsələyə də toxundu: "Elə məhsullar var ki, ölkədə istehsal olunmadığı üçün xaricdən gəlir. Bu məhsullara nəzarət olmalıdır, çünki onların gəlir kodu dəyişdirilir".

Fuad Muradov bölgələrdəki olimpiya komplekslərinin problemlərinin olduğunu dedi: "Ona görə də gələcəkdə biz bu komplekslərin büdcədən maliyyələşməsi məsələsinə baxmalıyıq". F.Muradov siqaretin məhdudlaşdırılması ilə bağlı qanunun qəbuluna da çağırıldı: "Gələn həftədən biz ölkədə siqaret əleyhinə böyük bir kampaniyaya başlayacağıq".

Deputatlar bir sıra qanunlara əlavə və dəyişiklikləri müzakirəyə çıxardıqdan sonra qəbul etdilər.

□ **Elsad PAŞASOY**

Milli Şuranın sessiyası keçirilib. Sessiyada əsas müzakirə mövzularından biri mayın 3-nə təyin olunan mitinqə hazırlıq məsələsi olub. "Talanason" şüarı ilə "Məhsul" stadionunda keçirilməsi nəzərdə tutulan mitinqə hazırlığın normal getdiyi qeyd olunub. AXCP sədri Əli Kərimli bildirib ki, hakimiyyət müxalifətin mitinqlərini və Avropa Oyunlarını gözləyir. Mitinqlərə fasilə verilsə və ya mitinqlərdə arzuolunan kütləvilik olmasa, növbəti devalvasiya olacaq:

Milli Şura 3 may mitinqinə 50 min adam çağırılıb

"Mitinqlərə fasilə verilsə və ya kütləvilik olmasa, növbəti devalvasiya olacaq"

"Bu mitinqlərdən ona görə bir az çəkinirlər ki, birdən növbəti mitinqlərə xalq kütləvi şəkildə qoşular. Ona görə inzibati qaydada gördükləri antiböhran tədbirləri ondan ibarətdir ki, monopolistlərə gücləri çatdırmaq xırda ticarətçiləri əzirlər. Onları məcbur edirlər ki, qiymətləri bir az da sabit saxlayın və kənarından kredit axtarırlar. Bütün avtoritar, totalitar sistemlərdən kredit alırlar. Qərb krediti istəməzlər, çünki onlar hesabata, şəffaflığa tələb edirlər. Artıq "Azərnerji"nin 4 milyard borcu var idi, yenidən 1 milyard da alırlar. Sonra çıxıb deyəcəklər ki, "Azərnerji" batır, işığın qiymətini qaldırmaq lazımdır. Ona görə də hesab edirəm ki, Milli Şura olaraq, Azərbaycanın apancı müxalifəti olaraq öz vəzifələrimizə bir daha diqqət yetirməliyik. Məmnunluqla ifadə etmək istəyirəm ki, şərtlərimiz ağır, resurslarımız məhduddur, hazırda bu ölkədə məhz Milli Şura müxalifət vəzifəsini yerinə yetirir. Bizim bu yaz keçirdiyimiz mitinqlər çox yerində olan, kifayət qədər yaxşı və

kütləvi tədbirlər idi. Hesab edirəm ki, bu şərtlər altında nə ediləməydisə Milli Şura onu edir. Ona görə də may ayının 3-nə növbəti mitinqi təyin etmişik".

Milli Şuranın beynəlxalq əlaqələr komissiyasının sədri Gültəkin Hacıbəyli isə moderator.az-a deyib ki, mitinqin şüarları dəyişməyib: "Biz yenə də "Talanason", "Siyasi məbuslara azadlıq", "Seçki islahatları", "Avropa Birliyi ilə Assosiasiya sazişi" kimi tələblərlə çıxış edəcəyik. Təəssüf ki, bu gündə heç bir tələbimiz reallaşması istiqamətində əməli addımların şahidi ol-

mamış, halbu ki bunu təkçə Milli Şura olaraq biz yox, Azərbaycanın təxirəsalınmaz və köklü maraqları tələb edir. Yenə də mitinqimiz sosial ağırlıqlı olacaq. İnsanların həyat şəraitinin günü-gündən pisləşməsinə, yoxsulluğa, işsizliyə, devalvasiyaya, kütləvi ixtisarlara etiraz edəcəyik.

Milli Şura mart və aprel aylarında iki izdihamlı mitinq keçirib. Bu, yaz kampaniyası çərçivəsində keçirəcəyimiz üçüncü mitinq olacaq. 3 may mitinqinin BŞİH-lə razılaşdırılması ilə bağlı problem olacağını düşünürəm. Xatırlayırınsızsa, Müsavat Partiyasına yürüş keçirməyə

icazə vermədikləri halda, mitinqlə bağlı etiraz olmadığını bildirmişdilər. Hər halda, hakimiyyət mitinqin kütləviliyinin qarşısını almaq məqsədilə müəyyən addımlar atsa da, mitinqin razılaşdırılması ilə bağlı problem yaranmayıb. Bu dəfə də istisna olmayacağına ümid edirəm".

AXCP təşkilat komitəsinin rəhbəri Rafiq Daşdəmirov isə bildirib ki, mitinqlə bağlı artıq bütün təşkilatı işlər hazırdır:

"Şüarlar əvvəlki iki mitinqdə olduğu ilə eynidir. Hesab edirik ki, bu dəfə digər partiyaların gənc üzvləri də mitinqdə iştirak edəcəklər. Kiməsə konkret dəvətə gəlincə, mən özüm şəxsən sosial şəbəkələr vasitəsilə hər kəsə müraciət etmişəm. Elə Cəmil Həsənlı də bir neçə şəxsə bu barədə danışmışam. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətindən cavab aldıqdan sonra digər texniki işlərə başlayacağıq. Milli Şuranın mitinqinə 50 mindən çox adam çağırılıb".

Qeyd edək ki, Milli Şura sonuncu mitinqini 5 aprel tarixində keçirib.

□ E.SEYİDAĞA

Günah özümüzdədir

Azər RƏŞİDOĞLU

Azərbaycan insanı niyə bu qədər aqressivdir? Bu aqressiyanın səbəbi nədir? Hamı hamıdan və hətta özündən də narazıdır. Hazırda Azərbaycan cəmiyyətində vəziyyətdən gileylənməyən sıradan vətəndaş tapmaq çox çətindir. Cəmiyyətin bütün təbəqələri müxtəlif problemlərin bitib-tükənmədiyini açıq şəkildə olmasa da, bu və ya digər formada ifadə edir.

Çünki bu gün ölkədə cərəyan edən proseslər nə standart elmi nəzəriyyəyə, nə də normal məntiqə sığır.

Bir tərəfdən, ölkədə sərt idarəçilik tendensiyaları artmaqda və güclənməkdədir. Digər tərəfdən isə insan haqları ilə bağlı məsələlər cəmiyyətin düşüncəsinə daha çox hakim kəsilir.

Söz azadlığının pozulması adi bir hala çevrilib. Hüquq müdafiəçiləri üzərində qurulan teatrlaşdırılmış məhkəmə prosesləri ancaq bir əsnəyə xidmət edir - güclü hakimiyyət barədə miflərin formalaşdırılmasına. Maraqlıdır ki, iqtidar bu məqsədinə çox vaxt nail olur və "gücə pərəstiş" hakimiyyətdaxili, şəxsiyyətlərə münasibətlərin tənzimlənməsində başlıca amilə çevrilir.

Buna baxmayaraq, son 20 ildə Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyəti institutlarının bütün təzyiqlərə rəğmən yaşamaq hüququ əldə etdiyi də göz önündədir. Məhz vətəndaş cəmiyyətinin mövcud olması hakimiyyətə ölkəyə tam nəzarəti əldə etmək imkanı vermədi. Hakimiyyətin vətəndaş azadlıqları məfhumunun özünü belə sevməməsi bu sektoru da ölümcül vəziyyətə saldığı və nəticədə cəmiyyət inersiya ilə fəaliyyət göstərmək məcburiyyətində qaldı.

Bu gün Azərbaycan vətəndaşlarının müasir şüur səviyyəsi ölkədə demokratik cəmiyyət qurmağa imkan vermir. Hakimiyyət bunda maraqlıdır.

İnsan haqlarının qorunması əvəzinə, gücdən istifadə edən siyasi elita vətəndaşların öz hüquqları uğrunda mübarizə apara bilməməsindən maksimum faydalanır. Azərbaycan siyasətçiləri üçün tolerantlıq məfhumu yaddır. Lakin cəmiyyət özü də hələlik tolerantlığı həzm edə bilmir. Demokratiya anlayışı, insan haqları, fikir müxtəlifliyi çoxları üçün ona dextil olmayam məsələ kimi qiymətləndirilir.

İnsan haqlarının addımbaşı pozulmasına baxmayaraq, insanlar elementar hüquqları uğrunda mübarizə aparmaq istəməzlər. Cəzasızlıq şəraitində sərt idarəetməyə qarşı mübarizə aparmaq son dərəcə çətindir, amma passivlik nümayiş etdirmək də çıxış yolu deyil.

Bu gün Azərbaycanda vətəndaşlıqdan danışmaq dəbdədir. Amma söhbət daha çox ritorik "vətənpərvərlik"dən gedir. Vətəndaş cəmiyyətinin başlıca atributları isə unudulur. Cəmiyyəti inandırmağa çalışırlar ki, ölkədə demokratik proseslər aparılır. Əslində isə vətəndaş institutları şüurlu surətdə sıradan çıxardılır.

Bu prosesin bizi hara aparıb çıxaracağını təsəvvür edirikmi? Hazırkı mənzərəni diqqətlə müşahidə etdikdə yeni dövrə keçid Avropa fəlsəfəsinin "insan insanın canavarıdır" nəzəriyyəsinə xatırlamaq mümkün deyil.

Yaranmış vəziyyət üçün kimin - başçının, siyasi sistemin, yaxud hamının birlikdə və hər kəsin ayrılıqda daha çox məsuliyyət daşması vacibdir? Yaxud bu cür düşüncələrə dayanaraq, yalnız iqtidarı devirmək və yeni eranın başladığını elan etməklə ədalət və firavanlığa çatmaq mümkündürmü?

Demokratiya nəzəriyyəsi bu suala birmənalı cavab verir. Yeni sistem insanları formalaşdırmır, əksinə, onların məna-viyyəti, düşüncə tərzini, qarşılıqlı münasibətləri, istehsal üsulu, siyasi sistemi və hakimiyyətin tipini müəyyənləşdirir.

Dövlət - forma, cəmiyyət isə məzmunudur. Səhvə yol verdiyimiz daha bir məqama diqqət yetirsək, görərik ki, demokratiyanı qurmağın mümkünsüzlüyü məhz "bizim səyimiz olmadan" anlayışı ilə bağlıdır.

Eyni zamanda demokratik hökumət fərmanları ilə idarə olunmur, onu "mülki cəmiyyət" idarə edir, daha dəqiq desək, o, öz-özünə idarə olunur.

Son olaraq, azadlıq məfhumunu bir daha xatırlatmaq yerinə düşər: Azadlıq - insanın fərdi muxtariyyəti, seçmək hüququ, daha yaxşı həyat səviyyəsini təmin edən, yetkin, effektiv cəmiyyət üçün inkişaf yolunun seçilməsi deməkdir.

Odur ki, mövcud problemlərimizdə məhz özümüzü müqəssir bilməliyik. Hakimiyyəti, müxalifəti, mətbuatı günahkar bilmək asandır. Demokratik inkişafa nail ola bilmiriksə, deməli, bunun günahı özümüzdə və yanlış düşüncəmizdədir. Düşüncəmiz azad və demokratik olmayana qədər demokratik quruluşdan danışmaq yersiz görünəcək. Cəmiyyəti dəyişdirməliyik. İlk növbədə isə özümüzə başlamalıyıq...

Erməni "soyqırımı" bitdimi...

Politoloq hesab edir ki, gələcəkdə bu proseslər daha geniş miqyasda qanımızı qaralda bilər

Xristian dünyasının türklərə qarşı alət kimi istifadə etdikləri "erməni soyqırımı"ndan 100 il ötdü. Bu illər ərzində Türkiyə və türk ölkələrinin başağrısına çevrilən qondarma genosidin bu ili də sakit keçmədi. Bir sıra xristian ölkələri və təşkilatları iyərnc iddialarından əl çəkməyərək, "soyqırım"ın tanınması mövqeyindən çıxış etdilər.

Türkiyə və Azərbaycanın qaradaş ölkə olduğunu nəzərə alsaq, heç şübhəsiz ki, bu problem ölkəmizə də yansımada. Ermənilər də Qarabağ probleminin ədalətli həll olunmaması üçün bu kartdan məhərtlə istifadə edirlər.

Politoloq Qabil Hüseynli hesab edir ki, erməni "soyqırımı" ilə bağlı qəbul edilən qərarlar narahatedici xarakter daşıyır: "Erməni "soyqırımı" məsələsinin qeyd olunması çox tənə-nəli forma almasa da, onunla bağlı qəbul edilən qərarlar narahatedici xarakter daşıyır. Roma papasının "soyqırımı" XX əsrin ilk "soyqırımı" adlandırması digər ölkələrdə verilən qərarlara öz təsirini göstərdi. Roma katolik kilsəsinin bütün şöbələrində hər il "soyqırım"ın qeyd

olunması haqqında xüsusi qərar qəbul edildi. Bunun ardınca Avropa Birliyi heç bir əndazəyə sığmayan qərar qəbul etdi. Hökm şəklində bildirdi ki, bundan sonra erməni "soyqırımı" Avropa Birliyinə daxil olan bütün ölkələrdə aprelin 24-də qeyd olunmalıdır. Təkcə Latviyaya buna etiraz edərək, əleyhinə səs verdi. Bunun ardınca Avstriya Parlamenti yenə də kifayət qədər mübahisəli olan qərar qəbul elədi, "soyqırım" haqqında qərar çıxardı. Bütün bunlar onu göstərdi ki, xristian dünyası erməniləri müdafiə etməkdə davam edir. Eyni zamanda söhbət təkçə erməniləri müdafiə etməkdən getmir. Söhbət erməni kartından istifadə edərək,

Türkiyəyə təzyiq etməkdən, onu bəlli bir iradəyə tabe etməkdən gedir. Bu mənada mən baş verənləri Türkiyəyə təzyiq prosesi və təzyiqin davam etməsi kimi başa düşürəm. Diqqət edin ki, indiyə qədər Türkiyə ilə normal münasibətləri olan İsrail prezidenti də 1915-ci illərin hadisələrini faciəvi hadisələr içərisində adlandırdı. Burada Osmanlı İmperiyasının adını çəkməyə də, hər halda, bu hadisələr haqqında öz rəyini bildirdi. Bütün bunlar onu göstərir ki, "soyqırım" taniyanların, bununla bağlı bəyanat verənlərin coğrafiyası genişlənir. Gələcəkdə bu proseslər daha geniş miqyasda qanımızı qaraltmaqda davam edəcək".

Politoloq problemin çıxış yollarından da danışdı: "Yeganə çıxış yolunu onda görürəm ki, azərbaycanlılara, eləcə də Osmanlı türklərinə qarşı ermənilərin törətdikləri soyqırım məsələsi qabardılmalı, məsələnin üzərinə gəldiməlidir. Türk soyqırımı haqqında məsələ dünya gündəminə yerləşdirilməlidir. Məsələ Azərbaycanın ümumi probleminə çevrilməlidir. Türkiyə ola bilsin ki, təkbaşına problemin çıxış yollarını tapa bilməsin. Digər türk dövlətləri də bu prosese qoşulmalıdır. Tədricən türk milli şüuru oyandıqca, türk dövlətləri Türkiyə ilə bu məsələdə həmrəylik nümayiş etdirir. Türkiyənin bu məsələdə müəyyən səhvləri olub. Etiraf etmək lazımdır. NATO dövlətlərinə üz qeyvirdi, İsrailə münasibə yaradı. Başqa belə səhvlər də var. Bunların hamısı bu məsələyə öz təsirini göstərdi. Güman edirik ki, məsələ haqqında ətraflı düşünülməli, yollar axtarılmalıdır".

Qabil Hüseynli Azərbaycan və Türkiyə daxilindən bəzi şəxslərin qondarma "soyqırım"ın tanınması ilə bağlı müraciətlərinə də münasibət bildirdi: "Belə şeylər olacaq. Qanixarlar bu torpağın çörəyini yeyib, haqqını unudaçaqlar. Mənçə, bunlara əhəmiyyət vermək lazım deyil".

□ Cavanshir ABBASLI

"Qardaşım kayfdadır..."

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Prezident baş prokuror Zakir Qaralovun növbəti dəfə vəzifəsinə təyin elədi, bununla da Zakir müəllimin əbədi, daimi, dönməz prokurorluğu yolunda növbəti addımı atdıq. Zakir müəllim 2000-ci ildən baş prokurordur, belə getsə, stajı azı 20 ilə vuracaqdır. Başqa əbədi və dönməz kadrlardan nəyi əskikdir? Ona qalsa Nazarbayev 31 ildir qaxaxları fırladır. Mən uşaq olanda yadıma gəlir, Bakı KVN-i bir süjetində qaxax liderlə də məzələnmişdi.

Məhlə uşaqları "uçaskovı"nın (gül kimi milli sözü-müzdür, həm də qısadır, "sahə müvəkkili" deyib qurtarınca adamın ağızında sabitlik pozulur) göstərişiyə plakat götürüb Bakıya qonaq gələn Nazarbayevi qarşılamağa gedirdilər, bu zaman onlardan biri anasının "A bala, Nazarbayev kimdir?" sualına "Türkmənbaşı" cavabı verirdi.

İndi o vaxtdan çox sular axıb, süjeti camaata təqdim edən Anar Məmmədyanov torpağa qarşı, lakin Nazarbayev hələ də "Türkmənbaşıdır". Qaxaxlar ona əvəz tapa bilmirsə, bizə nə düşüb prokuroru dəyişək? Belə dəyişikliyi istəyənlər Avropa Oyunlarına badalaq vurmaq istəyən, Azərbaycanın imicini korlamağa cəhd göstərən ermənipərəst-amerikalı senatorlar və onların yerlərdəki tör-töküntüləridir.

Təzəlikcə bu mövzuda tədbirlərin sayı artmışdır, çıxış edənlərdən biri isə hətta belə söylədi: "Avropa Oyunlarına gələnlərə hoteldə milli səhər yeməyimiz veriləcək, onlar Xocalı faciəsi və Qarabağ münaqişəsi haqda məlumat alacaqlar". Şirinçayla vətənpərvərlik bir arada olacaqdır. Şəkər nə qədər bol olsa, xaricilər bizim tərəfə keçəcəklər. O cümlədən, serbiyalı basketbolçularla polşalı üzgüçülər Xocalı faciəsi haqda məlumatlanıb ağlaşacaqlar. Bəlkə neçəsi hovuzda batdı.

Bunlar Azərbaycan xalqını barmaqlarına dolayıblarmı? Qətiyyətlə. Xalqımız uca xalqdır, Everest boydadır. Sadəcə, hərdən Everestdə zəlzələ olur, alpinistlər ölür. İlin qalan vaxtlarında zirvələri göyün ənginliklərini dədir. Milli Şuranın sədri Cəmil müəllim AYB sədri, Heydər Əliyev ordenli Anar haqda növbəti tənqidi məqaləsində bunları yazmışdır.

Ötən aylarda nəqliyyat nazirinin qardaşı oğlunun, ya da öz oğlunun - dəqiq yadımda qalmayıb - bir videosu çıxmışdı, cavanlar oturub meyxana deyənlərə baxırdılar və orda qafiyə beləncik idi: "Qardaşım kayfdadır, hoqqa çıxartmaq istəyir". Əla söhbət idi. Məncə, o qafiyə Azərbaycanın son illərini çox dəqiq ifadə edirdi.

Yazının qabaq hissəsinə qayıdaraq qeyd edim ki, türkmənlər dünən öz kosmik peyklərini uçurublar və bu məsələdə bizə çatıblar. Bir ölkə üçün daha nə lazımdır? Pambıq yağında bişən plov var? Var. Rezin qaloş ala birlərsən? Bilirsən. Dövlət tədbirlərində prezident Qurbanqulu müəllim gitarada "Alagöz, alagöz" çalıb oxuyur? Oxuyur. Xoşbəxt ol da bə! Türkmənlər də olurlar. Birçə Avropa Oyunları və "Evrovizyon"ları yoxdur, inşallah, bunların estafetini də bizdən alarlar. Qardaş deyilik bəyəm? Hamımız oğuz türkləriyik. 21-ci əsr türk əsri olacaqdır. "Yaşamaq yanmaqdır, yanasan gərəkl!" - qızdırma əleyhinə şam fikirləşirdi.

Bunu qoyaq ora gedək söhbəti olmasın, deputatxanada Rafael Cabraylov adında bir üzv var. "Vətəndaşların müraciətləri haqda qanun" müzakirə ediləndə Rafael müəllim bunun adına etiraz edib demişdir ki, qısaca "Müraciətlər haqda qanun" yazmalıyıq. Doğrudan da, burada vətəndaş sözü artıqdır. Vətəndaş nə qələt edir müraciət də yazsın? Hər bir müraciət eləse məmurların, dövlət qulluqçularının başı qarışar, xarici kölgəli qara qüvvələr Bineqədi Güllə Atıcılığı Mərkəzindəki yarışa pozar. Ermənilər sevinər. Vətəndaşlar yaxşı vətəndaş olsalar Dağlıq Qarabağ-Ermənistan-Avropa Oyunları-Evrovizyon-Azərbaycan-Suraxanı-Göyçə-Basarkeçər-Madrid prinsipləri münaqişəsi haqda müraciət edərlər.

Ümumiyyətlə, vətən daşı olmayandan olmaz ölkə vətəndaşı! Penoplast üzlük olsan səni binaya çəkərlər, sonra küləkli havada mal təzəyi kimi yanarsan, olarsan milli şam, məslək məşəli, ənginlik zəfəri, bir dəstə cəfəri! İndi söz əlaqədar təşkilatlarıdır.

Bu günlərdə beynəlxalq xəbər agentlikləri İŞİD lideri Əbubəkr əl-Bağdadinin ölümü və onun yerinə yeni "xəlifə" seçilməsi barədə məlumatlar yaydı. Qeyd olunurdu ki, əl-Bağdadi koalisiya qüvvələrinin bombardmanı nəticəsində ağır yaralanıb və bir müddət sonra İŞİD-in "paytaxtı" hesab olunan Suriyanın Rəqqə şəhərində dünyasını dəyişib.

Bir neçə gün əvvəl isə İŞİD-in yeni liderinin adının məlum olduğu haqda xəbər yayılıb. Bildirilir ki, təzə "xəlifə" Əbu Ala əl-Afri ləqəbli, əsl adı isə Əbdürrəhman Mustafa əş-Şeyxdir. Bu xəbər maraqlı məqamı təzə "xəlifə"nin türkmən əsilli olması iddiası ilə bağlı idi.

Türkiyədəki Aksaray Universitetinin beynəlxalq münasibətlər üzrə dosenti Ziya Abbas bugünlərdə facebookdakı hesabında İŞİD-in yeni liderinin vaxtilə ona dərs dediyini və uşaqlıqdan bu adamı tanıdığını yazıb.

Dünyanın diqqət mərkəzində olan bir təşkilatın təzə başçısının keçmişi haqda məlumat əldə etmək, necə deyərler, onu daha yaxından tanımaq, eləcə də İraqda İŞİD-ə qarşı mübarizə və türkmən əhalinin hazırkı dürmə haqda məlumat almaq üçün Ziya Abbasla söhbət etdik.

"Yeni Müsavat"a danışan Z. Abbasın sözlərinə görə, İraqın şimalında yaşayan türkmənlərin böyük qismi qaçqın durumundadır. Onun sözlərinə görə, hazırda Mosul əməliyyatı hazırlanır və qarşdakı həftələrdə şiddətli döyüşlər başlayacaq: "Mosul vilayətində Telafer də daxil olmaqla, türkmənlərin böyük əksəriyyəti evlərini tərk edib, qaçqın düşüb. Qaçqınların çox hissəsi Ərbil, Kərkük, Dohuk və digər cənub əyalətlərinə sığınıb. Sünni türkmənlərin böyük bir hissəsi Türkiyəyə qaçıb. Buralarda qalan az sayda türkmənlərin bir qismi İŞİD-ə dəstək verdi və yaxud da İŞİD-çi oldu. Hazırda Mosul ətrafında hava hücumlarını çıxarmaqla, hər hansı döyüş əməliyyatı yoxdur. Lakin İraq ordusu və könüllü birliklər Mosulun azad edilməsi hazırlıqlarını tamamlamaq üzrədirlər. Böyük ehtimalla, qarşdakı həftələrdə Mosulun azad edilməsi əməliyyatları başlayacaq. Ancaq Anbar əyalətində hərbi əməliyyatların uzanması Mosul əməliyyatını bir neçə ay ləngidə bilər".

Z. Abbas deyir ki, ötən ay başlanan əməliyyatlar zamanı Kərkük və Selahəddin əyalətində türkmən döyüşçüləri bəzi qəsəbələri İŞİD-dən geri ala bilib. Hazırda mühüm əhəmiyyət daşıyan Bəşir qəsəbəsinin azad edilməsi uğrunda döyüşlər davam edir. Ancaq ekspertin sözlərinə görə, türkmən qaçqınlarının durumu yaxşı deyil. İraq daxilində və xaricdə böyük bir əraziyə sə-

pələnən türkmənlərin yardım ehtiyacı var: "Türkiyədəki türkmən qaçqınlarına yerli humanitar təşkilatlar, siyasi partiyalar, yerli özünüidare qurumları, eləcə də türkmən xeyriyyə təşkilatları yardım edir. Şimali İraqdakı türkmən qaçqınlarına isə Türkiyə Qızıl Aypara Cəmiyyəti, Qırmızı Xaç kimi qurumlar yardım edir. Nəcəf, Kərbəla, Babil şəhərlərində olan türkmən qaçqınlarına isə daha çox yerli

Ziya Abbasın dediyinə görə, İŞİD-in başına yeni seçilən əl-Afri ləqəbli şəxsin əsl adı Mustafa Kaddodur. Mətbuatda onu mənsub olduğu Şeyxlər əşirətinin adı ilə çağırırlar. Həmsöhbətimizin sözlərinə görə, Mustafa Kaddo və ya əl-Afri onun təhsil aldığı (Z. Abbas İraq türkmənidir, Telafer şəhərindədir - K.R.) orta məktəbdə ilahiyat dərsi deyib: "O dövrdə Telafer bazar meydanında yeni açılan məscid-

övlədir. Amma əslən hansı millətə mənsub olduğunu bilmirəm. Məsələ ondadır ki, erməni olayları zamanı Anadoludan köçən erməni uşaqları Telaferdə yerli türkmənlər tərəfindən himayəyə alınıb. Bu uşaqlara və onların ailələrinə də indi də mənsub olduqları əşirətlərin yetişdirdiyi uşaqlar deyirlər. Kaddo ailəsi də Şeyxlər əşirəti tərəfindən yetişdirilib. Yeni böyük ehtimalla bu adamın da babası və ya babasının atası erməni olub".

İŞİD-in yeni lideri erməni əsillidir? - Tələbəsindən şok iddia

Ziya Abbas: "Mustafa Kaddo Şeyxlər əşirətinin yetişdirdiyi ailənin övlədir, 4 il mənə din dərsi deyib, insanlara qaynayıb-qarışmazdı, dərstdən sonra mikroavtobus sürürdü..."

Müsaibimizin fikrincə, Telaferdə Mustafa Kaddo yerli əhali ilə o qədər də yaxşı yola getməyib: "Mustafa Kaddo "Əlcəzirə" orta məktəbi və liseyində müəllim işləyirdi. Orta məktəb və liseydə mənə 4 il din dərsi keçib. Ancaq müəllimliklə yanaşı, mikroavtobus sürücüsü işləyirdi. Bizim oxuduğumuz zamanlarda ciddi mübahisələr olmazdı. Ancaq 1990-cı illərdə ilk məzhəb mübahisələri edən adam idi. Çox gözəl səsi vardı, Quran oxumasını çox sevirdim. Ancaq sonradan daha çox məzhəb mübahisələrinə girişdi. Bizim məktəbin demək olar ki, hamısı cəfəri şiiyə idi. Məzhəb mübahisələri yaratdığı üçün məktəbdə sevilirdi. Bizimlə olmasa da, son illərdə məktəbdə çox sayda məzhəb mübahisələri edirdi. Bu səbəbdən şagirdlərin böyük çoxluğu onu sevmirdi. Bir neçə dəfə avtomobilinin təkərlərini boşaltdıqları, şüşələrin sındırıldığını eşitmişdim. Hətta bu səbəbdən məktəbdə araşdırma başladıldığını da bildirdim".

Ziya Abbasın sözlərinə görə, 2003-cü ildə İraq ABŞ ordusu tərəfindən işğal edildikdən sonra əl-Afri "əl-Qaidə"yə qatılıb və bu təşkilatın İraq bölməsində fəallardan olub: "Daha sonra amerikalıların onu həbs etməsi haqda xəbərlər yayılısa da, yaxınları bu məlumatları təkzib edirdilər. Biz daha sonra həbs olunduğunu, ancaq bir müddət sonra azad edildiyini eşitdik. Ondan sonra bir daha heç zaman onu Telaferdə görəndən böyüdülmüş bir ailənin

Saxta erməni soyqırımı ilə bağlı bir çox Qərb dövlətlərinin, həmçinin Avropa Parlamentinin, Roma papasının məlum açıqlamaları Türkiyəni az qala Rusiyanın uzunmüddətli müttəfiqinə çevirəcəkdir. Ancaq prezident Vladimir Putinin qəfildən İrəvana səfər qərarı verməsi, üstəlik, orada çıxış edərək faktiki, Osmanlı Türkiyəsinə suçlaması, təxminən eyni vaxtda isə ABŞ prezidenti Barak Obamanın tam əks mövqəyə sərğiləyərək Ankaranı incidəcək heç bir addım atması bu prosesi tormozladı.

Belə təəssürat yarandı ki, Putin oturduğu budağı öz əli ilə baltalamağa çalışır. Görəsən, İrəvan səfəri Rusiyaya hansı əvəz olunmaz siyasi dividenti qazandırdı ki, Kreml başçısı son anda belə bir addım atdı? Ermənistanı tutaq ki, baş nazir Dmitri Medvedev göndərsəydi, nə deyəcəkdik ki? Erməni üsyanını qaldıracaq, yoxsa Gümrüdəki rus hərbi bazasını ölkə ərazisindən çıxaracaqdı?

Əlbəttə, yox. Hazırda bu cürtdən, fəqət, müstəsna olaraq Rusiyanın hesabına dövlət atributlarını saxlayan, Moskva ilə 50 illiyə "sigəlik" sazişi bağlanmış işğalçı ölkə öz ağısından o dərəcədə asılı durumdadır ki, aprelin 24-də İrəvana Vladimir Jirinovski də göndərsəydi, səsinə çıxara bilməzdi. Əks halda, bədiyi çox ağır olardı - təxminən Dağlıq Qarabağın itirilməsi boyda.

Bəs son ana qədr təərəddüd edən Putini səfər qərarı verməyə nə vadar edib? Doğrudanmı Kreml başçısı bu addımın Türkiyədə sakit qarşılanaçağını düşünüb? Yeni bir növ Ankaranın neytrallığı sandan əmin-ərxayın olub?

Hər necə olmasa, bu jest regionda Kremlin ən etibarlı müttəfiqinin kim olduğuna tam aydınlıq gətirdi. Bu, forpost Ermənistanıdır. Politoloq Vəfa Quluzadənin haqlı vurğuladığı kimi, bununla Moskva mesaj verdi ki, fors-major vəziyyətlərdə o, seçimini məhz Ermənistanın xeyrinə edəcək - əgər təbii ki, Ermənistan nala-mixa vurmasa, Qərbə sarı boylanmasa...

Moskva-Ankara: tərəfdaşlıqdan mehriban düşmənçiliyə?

Qərbin sanksiyalarından Rusiya 160 milyard itirib; bu rəqəm Türkiyəni itirmək hesabına azı iki dəfə böyüyə bilər; rusiyalı ekspert: "Putin iki seçim qarşısında qalıb..."

Bu, Azərbaycana da mesajdır. Yəqin ki, rəsmi Bakı bundan sonra Kremlə münasibətlərdə bir qədər də ehtiyatlı, bir qədər də ölçülü-biçili və məsafəli siyasət yürütməyə çalışacaq. Onu da unutmaq olmaz ki, Fransa prezidenti Fransua Olland Azərbaycanın könlünü almaq

üçün İrəvandan birbaşa Bakıya gəldi, gecəni İrəvanda yox, Bakıda keçirdi. Putin isə Azərbaycana və Türkiyəyə qarşı belə saygılı gedişinə lüzum görmədi - İrəvandan birbaşa Moskva döndü.

Odur ki, əsas sual öz aktuallığını yene saxlayır ki, Putin niyə

belə gediş edib? Ona belə bir nəticə - Türkiyə XİN-in, baş nazirinin və prezident Ərdoğanın sərt bəyanatları lazım idi? Axı sanksiyalar altında əziyyət çəkən Rusiya üçün Türkiyənin iqtisadi-ticarəti, enerji dəyəri çox böyükdür. "Türk axını", Türkiyədə dəyəri on milyard dollarla ö-

çülən AES-lərin inşa layihələri Ankaradan qat-qat çox, hər halda Kremlə lazımdır - həm də Qərbə blokada düşməyini nümayiş etdirməkdən ötrü.

Putin Qərbin sanksiyalarından Rusiyanın 160 milyard itirdiyini deyir. Heç şübhəsiz, bu rəqəm Türkiyəni itirmək hesabına iki dəfə böyüyə bilər. O zaman Türkiyəni incitməyə dəyərmi?

Vəziyyəti mediaya şərh edən rusiyalı ictimai-siyasi xadim Heydər Camal Putinin mövqeyinə izah tapmağın çətin olduğunu deyib. Onun fikrincə, hazırda Putin iki seçim qarşısında qalıb: "Rusiya prezidenti İrəvanda saxta "erməni soyqırımı"na həsr olunmuş tədbirə getdi. Bundan sonra Ərdoğan Putinin Ermənis-

Ekspert Moskvanın Türkiyə ilə dostluq ələdiyinə inanmır: "Bu necə dostluqdu ki, İrəvana gedəsən, orada "kütləvi qətləmlərdən" danışasan, "soyqırım" deyəsən, sonra da bəyan edəsən ki, Rusiya və Türkiyə strateji tərəfdaşlardır? Ancaq Ərdoğanın davranışı da qəribədir. O, bir yandan Putinin ünvanına iradlar bildirir, o biri yandan isə erməni xalqının itkilərinə görə təəssüfləndiyini dilə gətirir, az qala ermənilərdən üzr istəyir. Prezidentlərin belə ziqzaq şəkilli, əyri-üyrü siyasətlərindən baş açmaq çətinidir. Məsələ ondadır ki, Rusiyanın Türkiyəyə qarşı dostluq və yaxınlaşma anlamında stavkası "soyqırımı" tanımaq kimi de-marşları istisna edir. Xüsusən də o zaman ki, genosid ermənilərə qarşı törədilməyib, ək-

sine, sənədlə sübut olunub ki, ermənilər türklərə və azərbaycanlılara qarşı soyqırım həyata keçiriblər. Bu faktıdır..."

O da maraqlıdır ki, Putin Ərdoğanın, digər Türkiyə rəsmilərinin sərt qınaqlarına çox təmkinli reaksiya verib. Onun sözcüsü Dmitri Peskov bildirib ki, prezident "bu tənqidlərdən xəbərdardır" və yalnız onu əlavə edib ki, "iki ölkənin görməli olduğu o qədər işlər, o qədər ortaq layihələr var ki..." Yəni hiss olunur ki, Moskva adekvat cavabla Ankaranı özündən bir az da incik salmaq istəmir və qalmaqallı "yubiley" şəhifəsinin tezliklə qapanmasına çalışır.

Deyəsən, Putin həqiqətən Ankaraya İrəvan arasında ilişib qalıb. Hər halda, indi - 24 apreləndən sonra Rusiya-Türkiyə münasibətləri strateji tərəfdaşlıqdan çox, "mehriban düşmənçiliyi" xatırladır.

□ **Siyasət şöbəsi**

Müxalifət rəsmi Bakını Rıqa sammitində iştirak etməyə çağırırdı

Ötən həftə rəsmi Moskva gələn ayın 21-22-də Latviyanın paytaxtı Rıqada keçiriləcək "Şərq tərəfdaşlığı" sammitinə qatılmaq istəyən ölkələri hədələdi. Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi Aleksandr Lukaşeviç bildirib ki, Moskva Rıqa sammitini anti-Rusiya aktı hesab edir və buna "kifayət qədər sərt, prinsipial" reaksiya verəcək: "Çünki biz görürük ki, bu tərəfdaşlıq hara gedir və bu proqramın iştirakçılarının, hər şeydən əvvəl Avropa İttifaqının mövqeləri nəzərə alınmaqla kənardan hansı cəhətlər kəsb edir".

Qeyd edək ki, Rıqa sammitinə Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" təşəbbüsünə qoşulan Azərbaycan, Ukrayna, Moldova, Gürcüstan və Ermənistan prezidentləri dəvət olunub. Belarus prezidentinin də sammitə dəvət alacağı gözlənilir.

"Şərq tərəfdaşlığı" proqramına əsasən bu təşəbbüsə daxil olan keçmiş sovet respublikaları islahatlar aparmaqla Avropa İttifaqı ilə inteqrasiya əlaqələrini inkişaf etdirə biləcəklər. Moskva bu təşəbbüsə əvvəldən mənfəfi yanaşır, lakin reaksiyası heç vaxt indiki kimi sərt olmamışdı. Rusiya XİN-in bəyanatı təşəbbüsə qoşulan ölkələrə faktiki olaraq xəbərdarlıqdır və Rıqa sammitini pozmağa hesablanıb.

Hələlik Avropa Birliyi ilə Assosiasiya sazişini ancaq Gürcüstan və Moldova imzalayıb. Və son məlumatlara görə, Rusiya Moldovada Avropa tərəfdaşlığının mövqelərini xeyli zəiflə-

dib və bu kasıb ölkəyə qarşı hibrid müharibə taktikasının bir neçə elementindən istifadə edir. Azərbaycana gəldikdə isə rəsmi Bakı "Şərq tərəfdaşlığı" təşəbbüsünə dair əvvəldən öz mövqeyini formalaşdırıb. Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə Assosiasiya sazişində maraqlı deyil, ancaq ikitərəfli üstün tərəfdaşlıq modelini təklif edir.

Rəsmi Bakı hələ ki Rıqa sammitinə qatılıb-qatılmayacağı, qatılacağı halda hansı səviyyədə qatılacağı barədə mövqə bildirmir. Rusiyadan gələn hədəyə də hansısa şəkildə münasibət bildirilmir.

Bəs müxalifət düşüncəsi bu məsələdə hansı fikirdədir, Azərbaycan Rusiya XİN-dən gələn hədəni nəzərə alıb Rıqa sammitinə iştirak etməməlidirmi, yoxsa iştirak etməlidirmi?

Müsavat Partiyasının başqanı Arif Hacı hesab edir ki, Rusiyadan gələn hədələrin qar-

Arif Hacı:
 "Azərbaycan Rusiya qarşısında nə qədər geri çəkilməyə bilər, Rusiya o qədər üzərimizə gələcək"

şısında geri çəkilmək heç də xeyir gətirməz: "Azərbaycan hökumətinin xarici siyasəti yanlışdır. İstər Qərbə, ABŞ-a qarşı hədələyici tonda apardığı siyasət, istərsə də Rusiyaya qarşı apardığı gücətlə siyasət Azərbaycan üçün çox ağır nəticələrə səbəb ola bilər. Rusiyanın prezidenti Vladimir Putin ölkəmizin Qarabağ probleminin həlli üzrə Minsk Qrupunun həmsədrlərindən biri olmasına rəğmən 24 aprelə qondarma "erməni soyqırımı"

Sərdar Cəlalov:
 "Rıqa sammitində yüksək səviyyədə təmsil olunmalıyıq"

məsələsinə birmənalı münasibət bildirdi və İrəvana gedərək ermənilərin təşkil etdiyi tədbirlərdə iştirak etdi. Minsk Qrupunun həmsədrlərindən biri də Fransadır. Ancaq Fransa prezidenti Fransua Olland, hər halda, kompensasiya naminə aprelin 24-də İrəvandan Bakıya gəldi və gecəni Bakıda qaldı. Bununla da faktiki olaraq müəyyən bir balans siyasəti yürütməyə cəhd göstərdi. Ancaq görünür, Putin bu məsələlərdə hətta Azərbay-

canın könlünü almağa ehtiyac duymur. Azərbaycan hakimiyyəti Rusiya qarşısında nə qədər geri çəkilməyə, nə qədər Rusiyanın indiki lideri Putinə gücətlə siyasət yeridəcəksə, Rusiya o qədər Azərbaycanın üzərinə gələcək və bu cür gücətlə siyasəti heç də xoşməramlı siyasət kimi Rusiyadan çəkinmə, Rusiyanın qarşısında qorxu kimi dərk edərək Azərbaycana qarşı siyasətinə daha sərt, milli mənafehlərimizə daha çox uyğun olmayan siyasət yeritməkdə davam edəcək. Bunun əlamətləri açıq şəkildə görünür. Elə Rusiya XİN rəsmisinin Avropa Birliyi "Şərq tərəfdaşlığı" prosesi ilə əlaqədar hədələyici tonda açıqlamaları, Rusiyanın bu məsələdə Azərbaycanın maraqlarını nəzərə almayan davranışları dediklərimizi təsdiq edir. Azərbaycan hakimiyyəti Rusiyanın bu cür davranışlarına əhəmiyyət verməyərək "Şərq tərəfdaşlığı" prosesində fəallığını artırmalı, Qərb ölkələri ilə münasibətləri yaxşılaşdırmalı və yalnız bu yolla Azərbaycanın milli təhlükəsizliyini təmin etməyə cəhd göstərməlidir. Əgər Azərbaycan bu cür siyasət yeritsə, Rusiya Azərbaycanla heçnəyə məcbur olacaq".

ADP sədri Sərdar Cəlalov deyir ki, Ukrayna hadisələri göstərdi ki, Rusiya heç də bizim başa düşdüyümüz kimi, sadəcə, sözdə hədələmir. Ukraynanı eyni məsələyə görə hədələyirdi, Ukrayna "Şərq tərəfdaşlığı"na qoşulan kimi Rusiya bu ölkəyə

hərbi hücum etdi və nəticə bəllidir. Rusiyanın hədələrinin arxasında konkret addımların dayanması Ukrayna təcrübəsindən görünür. Bizim partiyamız İdarə Heyəti Rusiya XİN-dən verilən həmin hədə bəyanatını müzakirə edib və etiraz bəyanatı verib. Biz Rusiyanın bu bəyanatını bütövlükdə hüquq normalarını çeynəmək, suveren dövlətlərin daxili işlərinə qarışmaq, dünyada əməkdaşlığa, birliyə mane olmaq, dünyanı yenidən iki qütbə bölməyə cəhd kimi dəyərləndiririk. Bu siyasətin müasir dünya düzenində çox ağır nəticələrinin olacağını bəyan etmişik. Azərbaycan hakimiyyəti yaranmış vəziyyətdə düşünərək addımlar atmalıdır. Rusiyadan gələn hədə bəyanatına Azərbaycan hakimiyyəti öz rəsmi münasibətini bildirməli və Avropa Birliyinin Rıqa sammitində Azərbaycan aşağı səviyyədə təmsil olunmalıdır. Ona görə aşağı səviyyədə təmsil olunmalıdır ki, bir həftə öncə Avropa Birliyinin Parlamenti qondarma "erməni soyqırımı"ni tanıyıb. Azərbaycan hakimiyyəti bununla bağlı Avropa Birliyinin Rıqa sammitinə siyasi münasibətini bu şəkildə ortalığa qoymalıdır. Beləliklə, biz həm Rusiyadan qorxmadıqımızı, Rıqa sammitində aşağı səviyyədə iştirak etməyimizdə Rusiyanın hədəsinin yox, Avropa Birliyinin Parlamentinin davranışının rol oynadığını nümayiş etdirə bilirik. Yeganə düzgün yol budur".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

BBC telekompaniyasının əməkdaşı işğal altında olan Azərbaycan ərazilərindən reportaj hazırlayıb. Reportajda müharibədən qaçıb Ermənistanə gələn 15 mindən artıq Suriya ermənisinin bu ölkənin bəzi şəhərlərində, həmçinin Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərində yerləşdirildiyi bildirilir.

Aprelin 23-də yayımlanan reportajda qeyd olunur ki, Ermənistan hökuməti həmin qaçqınların bəzisinə vətəndaşlıq statusu verib və onların yerləşməsinə kömək edib. Bildirilir ki, bu statusu ala bilməyən qaçqınların çoxu Dağlıq Qarabağa yerləşdirilib. Reportajdan bellidir ki, Dağlıq Qarabağa yerləşdirilən qaçqınlar burada ağır şərtlər altında, gözlənilən müharibə qorxusu ilə yaşayırlar. Reportajda 40-a yaxın suriyalı erməninin Dağlıq Qarabağa yerləşdiyi də qeyd olunur və onların həyatları anılır.

Qeyd edək ki, iki həftə əvvəl Azərbaycanın müdafiə naziri bildirmişdi ki, Ermənistan cəbhəyə Suriya və Livandan müzdlü erməni terrorçuları cəlb edir. Sitat: "Hərbi əməliyyatlara müxtəlif ölkələrdən, eyni zamanda Yaxın Şərq regionundan - Livandan, Suriyadan olan müzdlüləri cəlb edir".

Bu məlumatdan çıxış edərək "Yeni Məsəvat" Azərbaycana qarşı müharibədə istifadə olunan Suriya və Livandan gələn müzdlülər haqda araşdırma yazısı hazırlamışdı. Yazıda qeyd olunurdu ki, Suriyada da erməni mövcudluğu əsasən, Birinci Dünya savaşı zamanına gedib çıxır. Ancaq daha əvvəl də bölgədə, xüsusən də Fələs-

Qarabağda Suriya erməniləri - yeni və şok faktlar

Suriyadan gətirilən ermənilər cəbhə bölgələrinə köçürülür, müdafiə nazirimizin Qarabağ cəbhəsində Suriya ermənilərinin döyüşməsi ilə bağlı iddiası sübuta yetir

tin ərazilərində erməni icmaları mövcud olub. Bəzi mənbələrdə Suriyanın daxili müharibə başlayana qədər 80-100 min nəfər arası erməni əhalisi olub. Ancaq erməni mənbələrinə görə, bu rəqəm daha böyükdür. Dəməşq, Hələb kimi iri şəhərlərlə yanaşı Kəsab, Deyr əz-Zor, Dəra kimi şəhərlərdə də erməni əhalisi yaşayır.

Qarabağ müharibəsində Azərbaycana qarşı savaşanda ermənilərin xarici ölkələrdən müzdlülər cəlb etməsi barədə xəbərlər yeni deyil. Birinci Qarabağ savaşı zamanı erməni cəbhəsində dünyanın müxtəlif ölkələrindən, o cümlədən Dağlıq Qarabağa köçürülməsi ilə bağlı məlumatlar yayılıb. Hətta telekanallarda İrəvana köçən, həmçinin Dağlıq Qarabağa yerləşdirilən ermənilərin görüntüləri yayılıb.

ermənilərin Qarabağ cəbhəsinə yerləşdirilməsi üçün neçə dəfə deyərək, münbit şərait yaranıb. Çünki Suriyada artıq 4 ildən çoxdur ki, ağır müharibə gedir və radikal islamçı qrupların təzyiqi ilə üzləşən ermənilərin bir çox Suriyanı tərk edib. Məlum olduğu kimi, Suriyada milli və dini azlıqlar Bəşər Əsəd rejimini dəstəkləyir. Məhz bu səbəbdən ölkədəki xristian və erməni icmaları islamçı radikalın hücumlarına məruz qalıb. Ötən illərdə bir neçə dəfə Suriyadan ermənilərin Ermənistanə, o cümlədən Dağlıq Qarabağa köçürülməsi ilə bağlı məlumatlar yayılıb. Hətta telekanallarda İrəvana köçən, həmçinin Dağlıq Qarabağa yerləşdirilən ermənilərin görüntüləri yayılıb.

Qeyd edək ki, Livan və Suriya dünyada ermənilərin böyük

məhz xarici müzdlülərdən təşkil olunmuş batalyonun komandiri olub. Qarabağ müharibəsində ən qəddar və avarsız olanlar da məhz xarici müzdlülər olub.

Son aylar cəbhədə vəziyyət xeyli dərəcədə gərginləşib. Azərbaycan tərəfi torpaqların azad edilməsi üçün müharibənin qaçılmaz olduğunu bəyan edib. Belə bir vəziyyətdə xaricdən Dağlıq Qarabağa erməni müzdlülərinin cəlb olunması realdır.

Bu mövzuda ən maraqlı məqam ondan ibarətdir ki, hazırda məhz Suriya və Livandan

icma təşkil etdiyi əzəsaylı ölkələrdən biridir. Suriya və Livan ermənilər əsasən Birinci Dünya savaşı zamanı Osmanlı dövləti tərəfindən köçürülüb. Osmanlı dövləti ölkənin şərq əyalətlərində qiyam qaldıran və müharibə zamanı rus ordusu ilə birləşərək türk və kürd əhaliyə hücum edən erməniləri imperiyanın digər ərazilərinə köçürmək haqda qərar verir. Nəticədə İraq, Suriya, Livan və digər Yaxın Şərq ölkələrinə ermənilər köçürülür. Hazırda ən böyük erməni icması Livanda, əsasən paytaxt Beyrutda yaşayır.

□ **Hazırladı: KƏNAN**

İnterpolun axtardığı "Lənkəranski" ətrafında yeni fırtına

Azərbaycanlı "qanuni oğru" mövqelərini gücləndirir, onunla bağlı son qərar nə olacaq?

Azərbaycanlı "qanuni oğru" Rövşən Camiyev ("Rövşən Lənkəranski") yenidən mətbuatın gündəminə gəlib. Uzun müddətdir ki, İnterpol xətti ilə axtarılanda "Lənkəranski"nin harada olduğu bilinməzdi. O, müxtəlif cinayətkarlıq, qəsb, rüşvətخورluq, çirkli pulların yuyulması və rəsmi sənədləri saxtalaşdırmaqda təqsirli bilinir. Onun həbsi barədə İtaliya məhkəməsi xüsusi qərar çıxarıb və saxlanılması üçün İnterpolə müraciət edilib.

Rusiya saytlarının məlumatına görə, ötən həftə Türkiyədə postsovet məkanından olan "qanuni oğru"ların irimiqyaslı "sxodka"sı olub. "Sxodka"ya rəhbərliyi "Lənkəranski" edib. "Sxodka"da "Ded Xasan" qruplaşmasına yaxın olan 4 belaruslu "qanuni oğru"nun - "Mumu" ləqəbli Oleq Gerasimovun, "Paştet" kimi tanınan Pavel Alikseyeviçin, "Medvejonok" ləqəbli Aleksandr Medvedevin və "Lebed" kimi məşhurlaşan Ruslan Lebedin adı əlindən alınıb. Onların göstərilən etimadı doğrultmadığı, dəfələrlə frayerlər tərəfindən döyüldüyü səbəb göstərilib ki, "oğru qanunları"na görə bunlar yolverilməzdir. Yeri gəlmişkən, bu xəbərlə müşahidə edilən fonu bəzi saytlar "Lənkəranski" "sxodka"ya millimizin formasında gəldi" başlığı ilə yerləşdiriblər ki, bu da tam yanlışdır. Çünki həmin foto

2013-cü ildə çəkilib və sözügedən "sxodka"ya heç bir aidiyyəti yoxdur. Həmin fotoda görünən Ülfət Tağıyev ("Rufu") bir müddətdir həbsdədir və bu yaxınlarda 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib...

Türkiyədə qəbul edilmiş digər qərarlara gəlinə, Rusiya mənbələri iddia edir ki, çəçen "qanuni oğru" Əhməd Şalinskiyin də ünvanına iradlar səslənib. Belaruslarla birlikdə taclandırılmış Əhməd sonradan üz döndərərək "Ded Xasan" tərəfdarlarına üz tutub və "qanuni oğru" adını onlardan alıb. Rövşən bildirib ki, bu cür davranış "qanuni oğru"ya layiq deyil, ona görə də Əhmədi bu sıradan saymır. Bu "təmizləmənin" Aslan Usoyanın ("Ded Xasan") varisi hesab olunan Zaxari Kalaşovun ("Şakro Molodoy") son addımlarına hesablandıqı, onlara özünəməxsus bir jest hesab

olunur. Çünki "Şakro" da 15-ə yaxın "qanuni oğru"nun "tacını" alıb və Rusiya kriminalında yeni düzen yaratmağa iddialıdır. Bəzi iddialara görə isə "Lənkəranski" "Ded Xasan" klanına onun da sözünün mötəbər olduğunu bir daha sübut etmək istəyib.

Bu arada isə xəbər yayılıb ki, "Rövşən Lənkəranski" barədə yeni qərar verəcək. Vesti.az-ın verdiyi məlumata görə, bu yaxınlarda Rusiya paytaxtında bütün "qanuni oğru"ların iştirakı ilə toplantı keçiriləcək.

"Şakro Molodoy"un təşkilatçısı olduğu bu yığıncaqda "Lənkəranski"nin titulundan məhrum edilməsi ilə bağlı fitva verən "qanuni oğru"lardan bu qərarı nə üçün verdikləri soruşulacaq. "Lənkəranski"nin "vor zakon" titulundan məhrum edilməsinə dair ən son xəbər bu ilin yanvarın ayının 6-da yayılıb. Xəbərlərdə iddia edilirdi ki, Ermənistanla toplaşan "qanuni oğru"lar "Lənkəranski"ni və "Cemo" ləqəbli Cemal Mikaladzeni "vor" titulundan məhrum ediblər. Amma sonra mə-

nistanda həbs edilən "qanuni oğru" M.Canqveladze "Lənkəranski" ilə ən yaxın müttəfiq və Aslan Usoyan ("Ded Xasan") klanının ən qatı düşmənlərindən idi. Kriminal aləmin ən odioz fiqurlarından olan "Merab Suxumski" haqda məlumatlar çox azdır. Suxumski haqqında məlumatın niyə çox az olduğunu onunla bağlı "YouTube"də olan qısa videoda anlamaq mümkündür. "Merab Suxumskiden master-klass" başlıqlı həmin sığətdə istintaqçının ona hətta ad və soyadı adı ilə bağlı verdiyi suallar cavabsız qalır. "Master-klass" "oğru dünyası"nda "görməmişəm, eşitməmişəm, bilmirəm" sözlərini ehtiva edir.

Merab Canqveladze 1962-ci il noyabr ayının 20-də Suxumidə anadan olub. "Qanuni oğru" adını gənc yaşlarında alıb və kriminal aləmdə onun ailəsini təmsil edən kiçik qardaşı da var. 1975-ci ildə anadan olan Levan da Suxumski ləqəbi ilə tanınır. Merabın kiçik qardaşı Levanın adı Azərbaycanın kriminal xəbərlərini təqib edənlərə yaşı tanışdır. 2012-ci ilin yayında onun Dubayda hələ də təfərrüatı tam bilinməyən "razborka"da Rövşən Camiyevi ("Lənkəranski") bığaqladığı deyilir. Bu xəbər Rusiya və Azərbaycanda gəniş maraq doğursa da, "Lənkəranski" tərəfdarları belə hadisənin baş vermədiyini iddia edirlər.

□ **Xəbər xidməti**

"Lamiyə işi"ndə əsas fiqurant, Şəmkirin sabiq icra başçısı, sonradan kənd təsərrüfatı nazirinin müavini olmuş Aslan Aslanovun barəsində ciddi ittihamlar olmasına baxmayaraq onun niyə həbs olunmamasının səbəbləri üzə çıxıb. İddialara görə, A. Aslanov həbsə düşməmək üçün var-dövlətinin böyük bir hissəsindən imtina etməli olub. Qaynağımız deyib ki, A. Aslanov yaxın dostu Səfər Əbiyev müdafiə naziri vəzifəsindən çıxarıldıqdan sonra hakimiyyətdəki əsas dayağını itirib.

"Lamiyə işi" isə onu hakimiyyətdəki qrupların diqqət mərkəzinə gətirib və bir sıra qeyri-rəsmi "dindirmələrə" (söhbətlərə) cəlb edib. Uzun illər hakimiyyətin içində barınan, "mətbəxə" bələd olan A. Aslanov bu söhbətlərin sonucunda heç yaxşı nəticə vermədiyini anlayıb. Çünki bu söhbətlərdən xeyli əvvəl, A. Aslanovun dayacağı və dostu Səfər Əbiyevin başına gələnlər onun gözlərinin önündə cərəyan edib...

Yada salaq ki, 2013-cü il oktyabrın 22-də S.Əbiyev tutduğu vəzifədən çıxarıldı, noyabrın 12-də isə artıq onun şəhər mərkəzindəki evini sök-müşdülər. İddialara görə, Səfər Əbiyev iqtidarda təmsil olunması səbəbindən əldə etdiyi sonsuz sərvətin əhəmiyyətli hissəsini gizlətməyə çalışmış. Evin sökülməsi ona həm cəza, həm də mesaj olub.

Məlumatı qəzetimizə verən mənbə iddia edir ki, A. Aslanov ona qarşı irəli sürülən şerti yekunda qəbul edib. Həmin şərt isə korrupsiya və mənimsəmə yolu ilə əldə etdiyi sərvətin əhəmiyyətli hissəsini dövlətə qaytarmaqla bağlı olub...

"Yeni Müsavat"ın 20 mart tarixli sayında "Aslan Aslanovun oğlunun adı yeni qalmaqalda" sərlövhlə yazı dərc olunub. Həmin yazıda sabiq nazir müavininin oğlu Turqay Aslanovun "avtoş"luğundan söhbət açılır. Lakin müqayisə etdikdə, məlum olur ki, həmin yazıdakı detallı bilgiler indiki zaman kəsiyində başqa bir qaynağın bizə verdiyi məlumatları dolayısı ilə təsdiq etmək gücündədir. Yazıda qeyd olunurdu ki, A.Aslanov oğlunun

istifadəsində olan bahalı maşın-lardan tutmuş, imarət və villaların bir hissəsini 2013-cü ildə Valeh Ramazan oğlu Allahverdiyevə və yaxın qohumlarına etibarnamə ilə verib. Niyə? Nə səbəbə? O, uzun illər adına olan əmlakları sənəd üzərində olsa belə niyə "özgəninkiləşdirir"? Deməli, həmin vaxtlardan A.Aslanov təhlükəni hiss edib, Lamiyə Quliyevanın türmədə iken ana olması isə onu da qeyri-ixtiyari nişangaha çıxarıb.

Sözgedən yazıda konkret olaraq A.Aslanovun "Vorovski"də, Daxili Qoşunların Baş İdarəsi ilə üz-üzə olan 33 sayılı, 3 mərtəbəli villasını 5 milyon manata satışı çıxardığı da qeyd olunurdu. Bu villanı A.Aslanovun 2013-cü ildə həyat yoldaşının adına rəsmiləşdirməsi haqda da məlumat vardı.

V.Allahverdiyevin barəsində də maraqlı məlumatlar əldə etmişdik. Bu şəxs Şəmkirdəndir, vaxtilə "Azərneftyağ" İstehsalat Birliyinin baş direktoru Ramiz Mirzəyevin ailə sürücüsü olub. A.Aslanovun mərhum R.Mirzəyevlə yəznə-qayın olmaları da məlumdur. A.Aslanov Şəmkirin icra başçısı vəzifəsindən çıxarıldıqdan kənd təsərrüfatı nazirinin müavini vəzifəsinə təyinat alandan sonra V.Allahverdiyevi özünə sürücü götürüb. Sürücü A.Aslanov nazir müavinini vəzifəsində çalışarkən onun ünvanına nalayiq sözlər işlətdiyinə görə işdən çıxıb. Lakin sonradan yenidən A.Aslanov onu geri qaytara bilib.

Bu arada Aslan Aslanovun oğlunu qətlə yetirməkdə təqsirləndirilərək ömürlük azadlıq

Aslan Aslanov haqda yeni iddialar:

"Ona görə həbs olunmur ki..."

"Lamiyə işinin" əsas fiqurantının korrupsiya ilə əldə etdiyi mülkünü dövlətə təhvil verdirirlər; Səfər Əbiyevin əsas adamının yeni çirkəbləri açılır

Aslan Aslanov

dan məhrum edilən Lamiyə Quliyevanın keçmiş nişanlısı Vüqar Əliyevin atası İbrahim İsmayilov danışıb. O, azadlıq.info-ya bildirib ki, Vüqar Əliyevin keçmiş nişanlısı Lamiyənin həbsxanada dünyaya övlad gətirməsi ictimailəşəndən sonra A.Aslanovun oğlunun qətlə ilə bağlı yenidən araşdırma aparılıb: "Lamiyəni buraxdılar. Vüqarı isə Ağır Cinayətlərə Dair İstintaq İdarəsinin Səttar Rzayev adlı əməkdaşı dindirib. O, həbsxanada Vüqara deyib ki, nə baş veribse hamısını danışsın. Bildirib ki, onun təqsirsiz həbs olduğunu bilir. Vüqar ona günahsız olduğunu, Aslan Aslanovun sifarişi ilə həbs edildiyini, həbsxanada işgəncələrə

məruz qaldığını deyib. Daha sonra Şəmkir prokurorluğundan bizimlə əlaqə saxlayıblar. Qeyd edim ki, Aslan Aslanovun oğluna görə tək cəza Lamiyə ilə Vüqar həbs olunmamışdı. Aslan Aslanovun sifarişi ilə mən, həyat yoldaşım, yəznəm, ümumilikdə 12 nəfər həbs edilmişdi. Şəmkir prokurorluğundan bizə dedilər ki, bütün bunları detallı şəkildə yazmaq. Bu işləri kim görür, necə edib və s. Lakin sonradan bu araşdırmalardan bir xəbər çıxmadı".

İbrahim İsmayilov əlavə edib ki, oğluna həbsxanada əfv ərizəsi də yazdırıblar. Vüqar Əliyev əfv siyahısına salınıb, lakin sonradan çıxarılib: "Türmənin rəisi Vüqara deyib ki, öl-

kə başçısına əfv üçün müraciət etsin. Vüqar da əfv ərizəsi yazıb. Adı da siyahıya salınıb. Lakin sonradan çıxarılib. Biz hesab edirik ki, burada Aslan Aslanovun rolu olub".

İbrahim İsmayilov mətbuat vasitəsilə ölkə başçısı İlham Əliyevə müraciət edib: "Mən prezidentdən xahiş edirəm ki, bu məsələni diqqətdə saxlasın. Mənim oğlumun heç bir təqsiri yoxdur. Aslan Aslanovun oğlunu öldürən azadlığa buraxılıbsa, niyə mənim oğlum heç bir təqsiri olmadan həbsxanada çürüməlidir?"

Bundan başqa, o vaxt Bayıl türməsində bizim apelyasiya məhkəməmiz keçirilib. Qapalı şəkildə. Prosesə Şahin Yusifov sədrlik edib. Mən sonradan bildim ki, Şahin Yusifov Səfər Əbiyevin adamıdır. Aslan Aslanov da Səfər Əbiyevlə kirvədi. Ona görə də Şahin Yusifov işə onları maraqları çərçivəsində baxdı. Mən prezidentdən xahiş edirəm ki, bizim üçün yenidən məhkəmə keçirilməsini təmin etsin. Özü də məhkəmə açıq şəkildə keçirilsin. O zaman bütün həqiqətlər üzə çıxacaq".

Bu arada Vüqar Əliyev saxlanıldığı Qobustan Qapalı Həbsxanasında ölüm əlçığına başlayıb. Vəkil Adəm Məmmədovun sözlərinə görə, V.Əliyev

hesab edir ki, ömürlük həbsdən qurtulmaq üçün ona yalnız ölüm kömək edə bilər. Ona görə də ölüm əlçığına başlamaq qərarını verib. A.Məmmədov əlavə edib ki, Vüqar Əliyevin keçmiş nişanlısı Lamiyə Quliyevanın həbsxanada uşaq dünyaya gətirməsi ictimailəşəndən sonra Aslan Aslanovun oğlunun qətlə ilə bağlı yenidən araşdırma başlayıb. Lamiyə Quliyeva prokurorluqda dindirilib.

"Lamiyə Quliyevanın ilkin ifadəsi ilə sonradan dedikləri arasında kəskin ziddiyyətlər var. Mən bütün məqamları həlləlik açıqlamaq istəmirəm. Amma bir faktı nəzərinizə çatdırım ki, Lamiyə sonrakı ifadəsində Aslan Aslanovun oğlunun Vüqar tərəfindən öldürüldüyünü yazıb. Halbuki ilkin ifadəsində cinayəti özü törətdiyini yazmışdı", - deyər Adəm Məmmədov bildirib. Vəkilin sözlərinə görə, istintaq materialları ilə tam tanış olduqdan sonra ictimaiyyətə baş verənlər barədə geniş məlumat verəcək. "Hələlik onu deyə bilərəm ki, prokurorluq əməkdaşları Vüqarı Qobustan-da dindiriblər. Lakin hələ bir nəticə yoxdur. Vüqar Əliyev də işin obyektiv araşdırılmasını tələb edir", - deyər vəkil əlavə edib.

□ E.HÜSEYNOV

Rektorun qızını döyməkdə suçlandırılanı azadlığa buraxırlar

Vəkil: "İttiham hökmünün çıxarılması çox çətin olacaq..."

Xəzər Universitetinin təsisçisi Hamlet İsaخانlının qızını döyməkdə təqsirli bilinən Zaur Məmmədov tezliklə azadlığa çıxa bilər. Onun barəsindəki cinayət işinə xitam verilib, bəraət hökmü çıxarılaçağı gözlənilir. Z.Məmmədovun vəkilisi Adəm Məmmədov azvision.az-a açıqlamasında deyib ki, məlum videoda hər hansı bir cinayət əməlinin olması faktı mövcud deyil. "Cinayət işində xuliqanlıq, ictimai münasibətlərin kobud şəkildə pozulmasından söhbət gedir. Bununla bağlı Ali Məhkəmənin müvafiq qərarı var. Orda ictimai münasibətlərin pozulma normaları qeyd olunub.

Həmçinin dövlətə və vətəndaşlara ziyan vurulması halları da var. Bu qərar uyğun olaraq mübahisə olunan yerdə həmin şəxslərin söyüş söymələri, söyüşün nə qədər davam etməsi, həmin sözləri kimlərin eşitməsi məsələləri tam araşdırılmalıdır. Videodan da görünür ki, Məmmədov qardaşları Ülker İsayevanı yalnız avtomobildən bayıra çıxarırlar. Ona qarşı hər hansı bir kobudluğun olmasını əks etdirən kadrlar videoda yoxdur. Ağır söyüş və təhqirin olmaması, zərərçəkmiş şəxsə xəsarət

yetirilməməsi, eyni zamanda dövlət və vətəndaşların əmlakına ziyan vurulması halları mövcud deyilsə, cinayət işinə ya bəraətverici əsaslarla xitam verilməlidir, ya da gələcəkdə bu iş yenidən məhkəməyə göndərilərsə, onlar barəsində ittiham hökmünün çıxarılması çox çətin olacaq"-deyər A.Məmmədov bildirib.

Vəkil hesab edir ki, istintaq bu işdə cinayət əməllərinin olub-olmamasını sübuta yetirməlidir: "İctimai münasibətlərin hansı formada pozulması

Ülker İsayeva

halları istintaq zamanı sübuta yetirilməlidir. Videoçəkilişə ilkin olaraq baxanda, orada hər hansı bir cinayət əməlinin olması faktı öz təsdiqini tapmır. Ali Məhkəmə Plenumunun qərarı var. Cinayət Məcəlləsinin 132-ci maddəsi 2012-ci ildə məcəllədən çıxarılib. Yeni bu

maddə İnzibati Xətalar Məcəlləsinə daxil edilib. CM-in 128.1 maddəsi isə döyülmə ilə bağlıdır. Onların işində döyülmə əməli yoxdur. Tərəflər də bu məsələ ilə bağlı şikayətçi deyilərlər. Burada şikayət də əsas deyil. Burada ictimai münasibətlərin pozulması əsas götürülür.

Bu işdə ictimai münasibətlərin pozulması faktını mən görmürəm.

Videodan görünür ki, orada söyüş söyülməsi və vətəndaşların bunu eşitməsi sifəri bərabərdir. Orada ucadan söyüş söyülməyib. Bu hissə olunmur. Danışqlar həmin şəxslərin öz aralarında gedir. Bu söhbəti yalnız onların özləri eşidirlər. Ona görə də cinayət işinə xitam verilib bəraət hökmü çıxarılmalıdır".

Yada salaq ki, Ülker İsayevanın döyülməsi ilə bağlı yayılan video böyük əsk-səda doğurmuşdu. Video yayılana qədər Xətai Rayon Məhkəməsi Məmmədov qardaşlarının həbs olunması üçün verilmiş təqdimatı təmin etməmişdi. Video yayıldıqdan sonra isə həmin qərardan apelyasiya şikayəti verildi və qardaşlardan biri - Zaur Məmmədov martın 28-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə 2 ay müddətinə həbs olunmuşdu.

H.İsaخانlı "Yeni Müsavat"a müsahibəsində videoda olan xanımın qızı olmadığını, Katya adlı bir xanımın olduğunu qeyd etmişdi.

Xatırladaq ki, yayılmış ilkin məlumatlarda bildirilirdi ki, H.İsaخانlının qızı Ülker İsayeva 9 mart 2015-ci il tarixində Bakı şəhərində, Azadlıq prospekti ilə Üzeyir Hacıbəyli küçəsinin kəsişməsində adları yuxarıda çəkilən iki qardaş tərəfindən fiziki zorakılığa məruz qalıb. Baş ver-

miş hadisə ilə əlaqədar Bakı şəhər Baş Polis İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 221-ci (xuliqanlıq) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb və prokurorluq iş üzrə təqsirləndirilən Məmmədov Zaur Muxtar oğlu barəsində həbs-qətimkan tədbirinin seçilməsi barədə məhkəməyə müraciət etmişdi.

Ancaq Xətai Rayon Məhkəməsinin hakimi Raziyyə Ataşova prokurorluğun həmin vəsətətini təmin etməmişdi. Və hakim Raziyyə Ataşovanın çıxardığı qərara əsasən hər iki şəxs - Zaur və Elin Məmmədov qardaşları məhkəmə zalından sərbəst buraxılmışdılar.

Belə ki, Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin istintaq və təhqiqat idarəsinin ağır cinayətlərin istintaq şöbəsinin xüsusilə mühüm işlər üzrə baş müstəntiqi, polis polkovnik-leytenantı Yasin Mikayılının 14 mart 2015-ci il tarixli vəsətəti əsasında, ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərlik həyata keçirən Bakı şəhər prokurorunun müavini, baş ədliyyə müşaviri Azər Əsgərov eyni tarixli təqdimatla məhkəməyə müraciət edərkən, Cinayət Məcəlləsinin 222.2.1-ci maddəsi ilə təqsirləndirən şəxs qismində cəlb edilmiş Zaur Məmmədov barəsində həbs-qətimkan tədbirinin seçilməsi barədə qərar qəbul edilməsini məhkəmədən xahiş edib.

□ E.HÜSEYNOV

Azadlıqdakı dustaq - Tofiq Yaqublu...

Zahid SƏFƏROĞLU
zahid.safaroglu@box.az

Qarabağ veteranı, həmkarımız, gerçək vətənpərvər və ziyalı insan, siyasi məhbus Tofiq Yaqublunun həmişəlik azadlığa buraxılması üçün ölkə prezidentinə ünvanlı çağırışlar günbəgün artır. Sevindiricidir ki, onların arasında hakimiyyətə yaxın şəxslər, deputatlar da var.

Cəmiyyətin, siyasi kəsimin, "Yeni Müsavat" başda olmaqla, aparıcı medianın isə məsələdə mövqeyi çoxdan bellidir - Tofiq Yaqublu bir daha həbsxana divarları arasına qayıtmaz! Buna indi heç vaxt olmadığı qədər motivlər var. Sadalamağa nə lüzum.

Ölkə rəhbəri bir sərəncamla Tofiq Yaqublu mövzunu gündəmdən birdəfəlik çıxara, qapada bilər. Üstəlik, buna bənzər presedent olub. İllər öncə avtoqəzaya görə həbs edilmiş professor Adil Qeybullu məhz sabiq prezident Heydər Əliyevin ayrıca sərəncamı ilə öz azadlığına qovuşmuşdu.

O zaman heç kim bunu hakimiyyətin geri çəkilməsi, zəifliyi kimi dəyərləndirmədi. Heç kimin də xəncərinin qaşı düşmədi. Tofiq bəylə bağlı da analoji qərar mümkündür. Yanlışı gec də olsa anlayıb düzəltmək - kiçiklik, zəiflik əlaməti deyil və Allaha da xoş gedər.

Bəziləri deyir ki, bəs prosedura var, məhbus gərəkdir özünü əfvilə bağlı müraciət eləsin. Daşlaşmış ictimai rəy olan yerdə prosedura, rəsmiyyət arxa plana keçir. Ərizə deyilən şey - cəmiyyətin, ictimai-siyasi xadimlərin mövqeyi, edilən çağırışlar! Məgər konstitusiyaya da xalq təsdiqləyəndən sonra qüvvəyə minmir? Ən güclü münşif, hakim xalqın özüdür, cəmiyyətdir.

Hər şey o yana, bir Qarabağ döyüşçüsünün siyasi motivlə həbsdə saxlanması torpaqlarımızın işğalı fonunda ən əvvəl düşməni sevindirir, ölkə adına mənfi xallar əlavə edir, yaşlı-gənc vətənpərvərləri üzür, ruhdan salır. Axı, hakimiyyət özü də bəyan edir ki, Qarabağ savaşı hələ bitməyib.

Şəxsən mən əminəm ki, yeni müharibə başlasa, Tofiq bəy tərəddüdsüz-filansız yenə ön sıralarda cəbhəyə can atacaq - bu dəfə dünyadan nakam getmiş qızı Nərgizin yeganə yadigarı olan körpəsini arxa cəbhədə doğmalarına əmanət eləməklə. Çünki onun kimilərin əvvəlki döyüş bacarığı qalmasa da, döyüş ruhları yerindədir və ən azından gənc hərbiçilərə güclü mənəvi stimül verə bilərlər. Tofiq bəy böyütdüyü vətənpərvər övladları ilə bunu da artıq sübuta yetirib...

Əslində bu vətəni Tofiq Yaqublu kimi sevnələr çoxluqda olsaydı, indi düşmən Ağdamda vaxtaşırı hərbi təlimlər keçirməzdi. Bu insanları - qızıl genofondumuzu qorumaq, onların ailələrinə hayan olmaq iqtidarlı-müxalifətli, cəmiyyətli hamımızın borcudur. Toplum öz varlığını, iradəsini məhz belə situasiyalarda göstərməlidir...

Qardaş Türkiyəyə baxın, öz əsgərinə, qazisinə, şəhidinə necə sahib çıxır, nə dərəcədə onlara dəyər verir, hansı sayğı-ehtiramı göstərir. Bir millət-iki dövlət deyilikmi?..

Ağır övlad itkisindən sonra da "Vətən sağ olsun!" deyən bir dustaq ölkəsinə, xalqına xəyanət edə, ondan üz çevirə bilməz. Belə insandan xalqa, Vətənə, elə-obaya heç vaxt ziyan gəlməz, pislik keçməz. Tofiq bəy artıq bütün bu parametrlər üzrə irili-xırdalı testlərdən alnıaçıq çıxıb.

Belə bir insan öz xalqına türmədə yox, azadlıqda gərəkdir! Təbii ki, indi həm də böyük ağır-acı içində olan əzizlərinə, Nərgizin üzünü belə görə bilmədiyini, qoyub getdiyini tək əmanəti olan körpəsinə lazımdır. Axı, dərd paylaşılarda yüngülləşir deyirlər...

Tofiq bəyi heç olmasa dərdə şərik olmaqdan məhrum eləməyin. Zətən, onsuz da dərdlidir. Dərdinə daha birisini - doğmalarını ovundura bilməmək dərdinə əlavə eləməyin, iüftən! Azadlıqdakı dustağı təzədən məhbəsə qaytarmayın, Allah eşqinə.

Mayın 1-nə hələ var...

Xəbər verildiyi kimi, Fransa prezidenti Fransua Olland İrəvanda "soyqırım" tədbirlərində iştirak etdikdən sonra Bakıya səfər edib. Olland ölkə başçısı İlham Əliyevlə bir neçə saatlıq görüş keçirib. Görüşdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin, eyni zamanda ölkəmizdəki insan haqları məsələsinin müzakirə edildiyi bildirilir.

Görüş zamanı hazırda ağır ittihamlarla həbsdə olan Sülh və Demokratiya İnstitutunun rəhbəri Leyla Yunusun məsələsinin Azərbaycan prezidenti qarşısında qaldırıldığı da yayılan xəbərlər sırasındadır. Bu barədə Fransanın "Radio France International" (RFI) radiostansiyası məlumat yayıb.

"Bu dəfə vətəndaş cəmiyyəti və müxalifətlə görüş nəzərdə tutulmamışdı. Yelisey sarayında əmin edirlər ki, Fransua Olland tərəfindən Azərbaycandan insan haqları sahəsində situasiya və insan haqları müdafiəçisi Leyla Yunusun taleyi barədə məsələ də qaldırılıb" - deyər RFI bildirir.

Xatırladırlar ki, Olland ötən ilin mayında Bakıya səfəri zamanı "Fəxri Legion" ordeninin kavaləri olan Leyla Yunusla görüşmüşdü. Lakin bir müddət sonra Leyla Yunus ağır ittihamlarla həbs edilib.

RFI-nin Leyla Yunusla bağlı digər məlumatında hü-

Olland Leyla Yunus üçün Azərbaycan prezidentindən xahiş edib?

Fransa prezidentinin Bakı səfərində insan haqları məsələsinin müzakirə edildiyi bildirilir; Elçin Qəmbərov: "Biz çox ümidlər bəsləyirdik..."

Leyla Yunus

quq müdafiəçisinin həbsi məsələsinin Olland tərəfindən qaldırıldığı təsdiq edilir:

"Bu mövzu qaldırıldı. Lakin Fransa Respublikasının rəhbəri növbəti dəfə Azərbaycan hakimiyyətindən belə cavab eşitdi ki, məhkəmələr müstəqildir, onların qərarına müdaxilə edilməsi mümkün deyil və ölkədə siyasi məhbus yoxdur".

Leyla Yunusun vəkili Elçin Qəmbərov bu xəbərdən məlumatsız olduğunu qeyd etdi: "Ollandın Bakıya səfəri zamanı Leyla Yunusla bağlı hər hansı bir söhbət barədə məlumat yoxdur. Biz çox ümidlər bəsləyirdik. Ollandın

Leyla Yunusun azadlığa çıxmasına kömək edəcəyinə. Amma hər halda, heç bir dəyişiklik yoxdur. Məlumatımız da yoxdur ki, söhbət olub, yoxsa olmayıb".

Vəkil hüquq müdafiəçisi ilə aprelin 27-də görüşdüyünü bildirdi: "Səhhəti stabil olaraq, çox pisdir. Sol gözü-nün görmə qabiliyyəti demək olar ki, yoxa çıxır. Orqanizm tam zəifləyib. Çəkisi get-gedə azalır. Nəticədə halsızlıq əmələ gəlir. Səhhəti heç yaxşı deyil. Biz gözləyirik, beynəlxalq təşkilatların Ollanda müraciətlərinin müsbət nəticəsi olsun. Amma hələ ki heç nə yoxdur. Yeni dəyişiklik hiss olunmur. İstintaq hərəkətləri gedir. Proqnozlarımız özünü doğruldur. İstintaq iyulda bitəcək. İlin axırlarında məhkəmə prosesi başlayacaq. Əvvəlcədən bunu demişdik".

□ **Cavansir ABBASLI**

Xədicə İsmayıl daha bir beynəlxalq mükafat verilir

"Anna Politkovskaya Söz Azadlığı" mükafatı mayın 5-də Nyu Yorkda təqdim olunacaq

İsveç Milli Mətbuat Klubu 2015-ci il "Anna Politkovskaya Söz Azadlığı" mükafatını azərbaycanlı jurnalist Xədicə İsmayıl təqdim edir. Qurumun yaydığı press-relizdə qeyd olunur ki, mükafat araşdırıcı jurnalistika və qeyri-adi cəsarətə görə təqdim olunur.

"Xədicə İsmayıl Azərbaycanda ən yüksək səviyyədə korrupsiyanı ifşa etmək üçün böyük cəsarət göstərmişdir. O, həqiqətin üzə çıxmasında özünə böyük risklər götürüb", deyər İsveç Milli Mətbuat Klubunun prezidenti Björn Hager deyir.

Xədicə İsmayıl 2014-cü ilin dekabrında həbs olunub. Ölkənin tanınmış araşdırmaçı jurnalistlərindəndir. O, Azad Avropa/AzadlıqRadiosu və Mütəşəkkil Cinayətkarlıq və Korrupsiya Layihəsi (OCCRP) ilə əməkdaşlıq edib.

Press-relizdə vurğulanır ki, Xədicə İsmayıl İsveç Televiziyasının "Uppdrag Granskning" araşdırmaçı proqramının hazırlanmasında

Xədicə İsmayıl

da əsas rol oynayıb. Həmin proqram "Telia Sonera"-nın Azərbaycan hakimiyyəti ilə biznes əlaqələrinə həsr olunub.

Xədicə İsmayıl ötən il dekabrın 5-də başqasını özünü öldürmə həddinə çatdırma ittihamı ilə həbs edilib. Fevralın 13-də isə ona qarşı mənim səmərə və vergidən yayınma kimi ittihamlar irəli sürülüb. Azadlıq Radiosu və beynəlxalq təşkilatlar Xədicənin məhz jurnalist fəaliyyətinə, araşdırmalarına

və Azadlıq Radiosunda gördüyü işə görə həbs olunduğunu düşünür.

"Amnesty International" jurnalistin həbsini pisləyib, ona qarşı ittihamların siyasi motivli olduğunu bəyan edib.

İsveç Milli Mətbuat Klubunun "Anna Politkovskaya Söz Azadlığı" mükafatı "ifadə və mətbuat azadlığını müdafiə edən jurnalistə" təqdim olunur. Bu mükafat 2007-ci ildən, jurnalist Anna Politkovskaya qətlə yetiriləndən təqdim edilir.

Mərasim aprelin 27-də Stokholmda keçirilib.

Qeyd edək ki, Anna Politkovskaya mənzilinin qarşısında muzdlu qatilin gülləsinə tuş gələn rusiyalı jurnalistdir. O, 1990-cı illərin əvvəllərindən müstəqil mətbuatın ilk nümunəsi olan "Meqapolis Ekspres", "Ümumi qəzet" və "Novaya gazeta"-da çalışıb. Daha çox Çeçenistan münaqişəsi ilə bağlı araşdırmalar aparan jurnalist Rusiya ordusunun münaqişə bölgəsində törətdiyi özbəşənəliklərdən, adam oğurluqlarından və korrupsiyadan geniş yazılar yazıb. Anna Politkovskaya həmçinin Çeçenistan rəhbəri Ramzan Kadirovu da müxtəlif cinayətlərdə ittiham edirdi. Anna Politkovskaya "Putin Rusiyası" və "Putinsiz Rusiya", "Çeçenistan: Rusiyanın utancı" sənədli kitablarının müəllifidir. Həmin kitablarda prezident Vladimir Putinin siyasi kursu kəskin tənqiddə məruz qalıb.

Bir müddət əvvəl Xədicə İsmayıl beynəlxalq PEN mükafatına layiq görülüb. Xədicəyə PEN/Barbara Goldsmith Yazmaq Azadlığı mükafatı verilib. Onlarla idman yazarı PEN-ə qoşularaq Xədicəni ilk Avropa Oyunları ərəfəsində azadlığa buraxmağa çağırır. PEN Amerika Mərkəzi bildirir ki, mükafat bu il mayın 5-də Nyu Yorkda Amerika Təbiət Tarixi Muzeyində təqdim olunacaq.

□ **RÖYA**

Devalvasiyadan iki aydan çox zaman keçsə də, müzakirələr hər gün yenilənir. Əhali ilə banklar arasında narazılıq da səngimək bilmir. Narazılıqlardan birinə-valyuta kreditlərinin hansı məzənnə ilə qaytarılacağı məsələsinə mayın 7-də Konstitusiyaya Məhkəməsi tərəfindən aydınlıq gətiriləcək. Digər narazılıq isə banklardan manat kreditləri almağın qeyri-mümkünlüyü ilə bağlıdır.

Ekspert Samir Əliyevin sözlərinə görə, ötən ilin sonlarından etibarən məhdudlaşdırılmağa başlayan manat kreditlərini devalvasiyadan sonra əldə etmək xüsusilə mümkün-süz olub.

"Banklar getdikcə milli valyutada kredit vermək siyasətindən imtina edirlər. Müştərilərinə xarici valyutada kredit təklif edirlər. Əhali və sahibkarlar isə manat kreditinə üstünlük verirlər. Səbəb bir tərəfdən bank sektorunda manat qıtlığıdır, digər tərəfdən, devalvasiya gözləntisidir. Hər iki tərəfin ciddi arqumenti var. Ancaq bundan zərər çəkən pulsuz qalmış iqtisadiyyatdır" deyərək, S.Əliyev qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, əhali kütləvi şəkildə əmanətlərini dollara çevirir: "Son aylar manat mövqelərini kəskin itirməkdədir. 2015-ci ilin yanvar-fevral aylarında əmanətlərdə dolların payı 38,5 faizdən 62,3 faizə yüksəlib. Kredit qoyuluşunda isə dollar mövqeyini 27,3 faizdən 40,5 faizə yüksəldə bilib. Əmanətlərin sürətlə dollarlaşması banklarda manat qıtlığı yaradıb. Üstəgəl, 2015-ci ilin 2 ayı ərzində pul bazası 18 faiz azalaraq 9,7 milyard manata düşüb. Mərkəzi Bank dekabr-mart aylarında intervensiya vasitəsilə bazardan yığıdığı manat kütləsini yenidən bazara qaytarmaqda maraqlı görünür. Səbəb inflyasiyaya dəstək verməməkdir. Banklar risk səviyyəsinin yüksək olması səbəbindən dollar vəsaitlərini manata çevirib iqtisadiyyata yönəltməkdə maraqlı görünmürlər".

S.Əliyev deyib ki, kredit təşkilatlarının hazırkı kredit siyasəti onların faiz gəlirlərini azaltmaqla yanaşı, problemlə kreditlərin həcmində artmasına zəmin yaradır: "Sahibkarların ucuz maliyyəyə çıxışı daha da çətinləşib. Həm istehlak kreditləşməsinin, həm də büdcə xərclərinin məhdudlaşdırılması səbəbindən istehlak bazarında tələbatın azalması müşahidə edilir. Ölkə iqtisadiyyatı zəruri maliyyə resurslarının qıtlığı ilə üzləşdiyindən iqtisadi aktivlik getdikcə aşağı düşür. Çıxış yolu bankların manat kreditlərini bərpa etməsidir. Bankların belə niyyəti isə sezilmir. Kredit portfeli əsasən xarici öhdəliklər və dollar əmanətləri he-

sabına formalaşan, mərkəzləşdirilmiş kreditlərə əlçatanlığı zəif olan banklar milli valyutada kredit verməkdə maraqlı olmayacaq. Bunun üçün Mərkəzi Bankın məsələyə müdaxiləsi tələb olunur. Mərkəzi Bank öz tənzimləyici alətlərindən istifadə etməklə problemi yoluna qoya bilər. Fikrimcə, dollar kreditlərinin limitləşdirilməsi zamanı çatıb. Mərkəzi Bank alətləri vasitəsilə xarici valyutada kreditlərin verilmə-

laşma təzyiqi ilə üzləşən Rusiya da analoji addımı atmağa hazırlaşır. Bunun üçün Rusiyada kredit verməkdə maraqlı Mərkəzi Bankı kreditlər üzrə risk əmsalını 300 faiz artırmağı planlaşdırır ki, bu da bankların dollar krediti verməsini çətinləşdirəcək".

Ekspertin fikrincə, ölkənin əsas bankı paralel olaraq bank sektorunu zəruri manat resursları ilə təmin etməlidir: "REPO, SWAP əməliyyatları hesabına bankların milli val-

nürəm bu addımı atmaqda tələsmək lazım deyil. Daha çox məhdudlaşdırma tədbirləri atıla bilər. Azərbaycan da xüsusilə qonşu ölkələrin təcrübəsindən bəhrələnməyə bilər. Mərkəzi Bank Rusiyada olduğu kimi xarici valyutada olan aktivlər üzrə kapital tələbini artırmaqla, Türkiyədə olduğu kimi xarici valyutada verilən istehlak kreditlərinə məhdudiyətlər tətbiq etməklə əhalinin manat kreditinə çıxışını ar-

Sürətlə dollarlaşma banklarda manat qıtlığı yaradıb

Ekspertdən təklif: "Dollar krediti məhdudlaşdırılmalıdır"

sini limitləşdirməli, bununla da bankları milli valyutada kredit verməyə vadar etməlidir. Bir sıra ölkələrdə belə limitlər tətbiq edilir. Cənubi Koreya və Tayvan yerli şirkətlərə daxili istifadə üçün xarici valyutada kreditlərin verilməsinə məhdudiyət tətbiq edib. Tələblərə görə, dollar krediti götürmək istəyən müəssisənin xarici fəaliyyəti və ya xarici gəlirləri olmalıdır. Kosta Rikada Mərkəzi Bank xarici valyutada olan orta və uzunmüddətli maliyyə mənbələri üçün 15 faizlik məcburi ehtiyat norması yaratmağı tələb edir. Bu isə bankları xarici valyutada resurs cəlb etməkdə maraqsız edir. Eyni zamanda xarici valyutada olan aktivlər üzrə kapital tələbinin artırılması valyuta kreditləşməsinə məhdudlaşdırır. Türkiyə xarici valyutada verilən istehlak kreditlərinə məhdudiyətlər tətbiq edir. Azərbaycan kimi güclü dollar-

şəxslərə şamil edilməsi müzakirə edilə bilər. Hazırda iqtisadiyyatın sürətlə dollarlaşması baş verir və bu, çox təhlükəli tendensiyadır. Özlərini sığortalamaq üçün əhaliyə ancaq dollar krediti verən bank sektoru gələcəkdə ciddi problemlərlə üzləşə bilər. Aylıq qazancı manatla olan əhalinin dollarla kredit götürməsi onun gələcəkdə ödəmə qabiliyyətini sual altına salır. Mallarını manatla satan sahibkarlar isə xarici valyutada kredit götürməkdə maraqlı olmayacaqlar. Dollarlaşmanın ləngidilməsi üçün Mərkəzi Bank qabaqlayıcı tədbirlər görməlidir: "Azərbaycanda dollarla kredit verilməsinin qadağan edilməsi kimi təkliflər yer alıb. Düşü-

tıra bilər. Bütün növ ipoteka kreditlərinin birmənalı olaraq milli valyutada verilməsi nəzərdə tutulmalıdır. İstehlak kreditlərinə münasibətdə isə məhdudiyətin ancaq gəlirləri manatla olan şəxslərə şamil edilməsi müzakirə edilə bilər. Hazırda iqtisadiyyatın sürətlə dollarlaşması baş verir və bu, çox təhlükəli tendensiyadır. Özlərini sığortalamaq üçün əhaliyə ancaq dollar krediti verən bank sektoru gələcəkdə ciddi problemlərlə üzləşə bilər. Aylıq qazancı manatla olan əhalinin dollarla kredit götürməsi onun gələcəkdə ödəmə qabiliyyətini sual altına salır. Mallarını manatla satan sahibkarlar isə xarici valyutada kredit götürməkdə maraqlı olmayacaqlar. Dollarlaşmanın ləngidilməsi üçün Mərkəzi Bank qabaqlayıcı tədbirlər görməlidir. Əks halda, bizi böyük sınaqlar gözləyir".

□ RÖYA

Manqurtluğun

ÖZÜ

Xalid KAZIMLI

Bəziləri təzə söz öyrənib: "Vətənsüvən". Damğa kimi işlədirlər, kimə gəldi, yapışdırırlar. Peşmansan, öz xalqının, millətinin, el-obanın müdafiəsi üçün bir söz yazasan, dərhal adını qoyurlar: "Ura-patriotizm", "vətənsüvənlik".

Söz yox, bu, bəzi adamlara yaraşır. O adamlara ki, əslində nə millət dərdi çəkirlər, nə bayraq qeyrəti daşıyırlar, nə himn veclərindədir, nə də başqa şeylər, yalandan özlərinə dövlətçiliyə sadıq göstərib, pul-para, imtiyaz, komfort, kalori davası aparırlar və bir "millət", "Qarabağ" deyəndə beşi də ağızlarından tökülür.

Amma cin ayrı, şeytan ayrı. Elə adamlar da var ki, Qarabağ onlar üçün başqa şeydir, bir tanış ciğirdir, gövdəsinə baş hərflər yazılmış çinar ağacıdır, havası, suyu bənzərsiz olan doğma yurddur, məktəb yollarıdır, əzizinin məzarının yerləşdiyi yerdur, nə bilim, həzin xatirələrdir.

O adamlar Qarabağ xiffətiylə, "keçən günə gün çatmaz" nisgili ilə, onu doğma məkənlərindən didərgin salanlara nifrətlə bir şey yazanda ona "vətənsüvən" demək vicdansızlıqdır. Adam ürəyinin çırpıntılarını yazır, nə şivənlik, nə ura-patriotluq?

Hər dəndə adam mat qalır: bu qədər manqurt qafalı kosmopolitlər bu millətin bətnində necə yetişir? Qınından çıxıb qınıni bəyənəməyən tısağa kimi öz xalqlarını niyə bəyənirlər onlar, onun faciələrinin günahını niyə yalnız özündə görürlər?

Sanki bizə zülm, təcavüz edən hər kəs haqlıdır, biz belə olmalı millətmişik, bizi əsarətdə saxlayırlarsa, haqlıdır, əzirlərsə, yurdumuzu yağmalıyırlarsa, düz edirlər, qırıb-çatırlarsa, buna layiqlik. Bu adamlar niyə bu torpağın çörəyini yeyir, suyunu içir, amma ilk fürsətdə ona xəyanət edir, özlərini bəşəri dəyərlərin daşıyıcısı kimi aparmağa, daha dəqiqi, təqdim etməyə çalışırlar. Hər gün birinin sorağı gəlir.

Bu, bəlli faktdır: bizim oxumuş adamlar ölkədən kənara çıxanda, hansısa bir xarici ölkəyə yerləşəndə, həmin cəmiyyətə çox sürətlə və müvəffəqiyyətlə adaptasiya olunurlar. Hətta bu, adaptasiyadan da ötdür, ikinci nəsildə tam assimilyasiya faktı ortaya çıxır. Yeni ölkədən gedən mühacirin ekseriyətinin oğlu-qızı bağrından çıxdığı millətə artıq xeyli yaddır, onların övladı başqa millətin övladına dönür - Rusiyadakı soydaşımız rusa, Fransadakı fransız, İngiltərədəki ingilise, Almaniyaadakı almana çevrilir.

Daha pisi də var: zamanla onlar öz xalqlarını xor görürlər, ona qarşı olurlar, başqa millətlərin haqlarının davaçısına çevrilirlər.

Bəs bəyənəmədiyimiz yəhudilər necədir? Onlar öz yurdlarından didərgin salındılar, 2 min il müxtəlif ölkələrdə camie halında yaşadılar, nə dinlərini, nə dillərini, nə də milli kimliklərini unudular, vaxt gəldi, tarixi fürsətdən yararlanaraq, qədim məskənlərinə qayıdıb milli dövlətlərini qurdular və Qarabağın ərazisi boyda bir ərazidə dünyanın ən qüdrətli dövlətlərindən birini yaratdılar. Yəhudilər milli dövlət qurmağa ona görə məcbur oldular ki, heç yerdə təhlükəsiz yaşaya bilmirdilər, vaxtaşırı, deportasiyalara, talanlara, qırğınlara məruz qalırdılar.

Ermənilər böyük dövlətlərin hesabına milli dövlət qurublar, amma görürsünüz ki, buna qane olmurlar, bizim torpaqlarımızın hesabına daha böyük dövlət qurmaq istəyirlər. Bizi məhv etməyə çalışırlar, hədəfləri budur, dəridən-qabıqdan çıxırlar, uğurlu-uğursuz gedişlər edirlər, dinc oturmurlar.

Bütün bunları bilib-bilə durub arsız-arsız sülhdən danışmaq, "iki xalqın tarixdə dinc, yanaşı yaşadığı vaxtlar"dan söz etmək çox miskin görünür, həm də zərərli. Burada birçə prinsip var: ya düşmənçiliyi sürdürüb özünü müdafiə edəcəksən, ya da yumşalıb, sıyılıb, güzəştə meyllənib məhv olacaqsan.

İndi bunun adını istəyir "vətənsüvənlik" qoysunlar, istəyir "ura-patriotizm", fərqi yoxdur. Bu, heç vətənpərvərliyə, milliyyətçiliyə aid söhbət də deyil. Bu, sadəcə, özünüqurma instinktinin diktə etdiyi fikirdir.

Rusiya prezidenti Putin ötən il Monqolustanda fəxri qarşılama zamanı monqolların onun qarşısında necə əmrə müntəzir, necə fağır-fağır durduğunu gördüyü zaman ağlamışdı. Ona görə ki, o, monqolların onun xalqına vaxtilə etdiyi zülmələri xatırlamış, indi isə necə müti durumda olduqlarını, özünün isə qalib olduğunu görüb kövrəlmişdi.

Mütiliyi, təslimçiliyi təbliğ edənlər bunu unutmasınlar.

"Azərbaycan qazdan 2028-ci ildən sonra qazanc götürəcək"

Natiq Cəfərli: "Hökumət artıq neftdən də, qazdan da əlini üzməlidir"

"Azərbaycan hökuməti yaxın 5 il üçün bütün ümidlərini böyük qaz projelərinə bağlayıb". Ekspert Natiq Cəfərli bu fikirdədir. Onun sözlərinə görə, ölkə yaxın 5 ildə 3 layihəyə 14-15 milyard dollar vəsait qoymalıdır: "Azərbaycan 2020-ci ildə "Şahdəniz-2" yatağından qaz hasil edərək avropalı alıcılarına çatdıracaq. Avropaya cəmi 10 milyard kubmetr qaz sata biləcəyik.

"Şahdəniz-2" layihəsində 20 faiz, TANAP-da 57 faiz, TAP-da 20 faiz paya sahibik. Yəni buna uyğun da investisiya qoymalıyıq. "Şahdəniz-2", TANAP və TAP layihələrinin ümumi dəyəri 46-48 milyard dollardır. TANAP- 12 milyard dollar, bizim maliyyələşdirdiyimiz pay-7 milyard dollardır. «Şahdəniz» ümumi qoyula-

caq vəsait 20-25 milyard dollar, bizim maliyyə yükümüz 4-5 milyard dollardır. TAP ilk hesablamalara görə, 9-10 milyard dollar, bizim investisiya payımız 2 milyard dollardır. Biz yaxın 5 ildə 14-15 milyard dollar bu 3 layihəyə vəsait qoymalıyıq. Həmçinin Avropa qaz bazarının perspektivlərinə baxdıqda, görürük ki, yaxın 5 il

çox rəqabətli, təkliflərin artdığı bir bazar olacaq. Yaxın 5 ildə Avropa üçün yeni qaz mənbəyi Azərbaycandan başqa, İran, İraq, İsrail, Kipr, Rumıniya, Bolqarıstan, hətta ABŞ və Avstraliya da olacaq. Dünyada sıxılmış qazın tankerlərlə asan və ucuz daşınması dövrü başlayıb ki, artıq qazın boru xətlərindən asılılığı dövrü arxada qalır".

Ekspert qeyd edib ki, bazarda rəqabət artdıqca, təbii olaraq qiymətlər də enəcək: "2020-ci ildə Avropada qazın hər 1000 kubmetrinin ortalaması 250 dollar olacaqdır. Bu hesablamalar və gözləntilərlə Azərbaycan 2020-ci ildə Türkiyəyə 6 milyard kubmetr, Avropaya isə 10 milyard kubmetr qaz satacaq. Bunun da dəyəri 3,5-4 milyard dollar olacaq. Bu məbləğdən qazın hasilatının maya dəyərini, tranzit xərclərini, müqavilə iştirakçılarının pay bölgüsünü çıxandan sonra ölkəmizə qazdan ildə 2 mil-

yard dollar vəsait qalsa, böyük iş olacaq".

N.Cəfərlinin sözlərinə görə, bu isə o deməkdir ki, 2020-ci ildən sonra hələ 8-9 ilə Azərbaycan öz qoyduğu vəsaitin geri dönüşünü təmin edəcək. 2028-ci ildən sonra qazanc götürməyə başlayacaq: "Ciddi futuroloji alimlərin hesablamalarına görə, 2028-2030-cu illərdə Avropa öz enerji təminatının 60 faizə yaxınını alternativ mənbələrdən, günəş, külək, dəniz, okean, bioyanacaqdan alacaq. Yəni o zaman qazın qiymətinin daha da enəcəyini proqnozlaşdırmaq mümkündür. Çünki artıq Qara dənizin Rumıniyaya aid olan hissəsində «Exxon Mobile» şirkəti tərəfindən yeni yataq "Domino" yatağı kəşf edilib. İlk hesablamalara görə, bu yataqdan illik hasilat 42-85 milyard kubmetr arası ola bilər. Yeni tək Rumıniya yaxın 3-4 ildə "Domino" yatağından Avropaya ildə, ortalaması, 50-55 milyard kubmetr qaz verə biləcək. Bu da Azərbaycanın imkanlarından 5 dəfə çoxdur. Bundan əlavə, İran sanksiyalardan sonra yaxın 5 ildə Avropaya ildə 40-45 milyard kubmetr, İraq 15-20 milyard kubmetr qaz çıxara biləcəyini elan edib. İranın potensialı ildə ümumiyyətlə 100 milyard kubmetrə qədər qaz satmağa çatır. Hətta İsrail və Kipr də yaxın 5 ildə birlikdə Avropa bazarına 25 milyard kubmetrə yaxın qaz çıxara biləcəyini elan ediblər. ABŞ isə artıq 2016-cı ildə Atlantika sahilində tikilib hazır olan terminalarından gəmi ilə İspaniya və Fransa ərazisində artıq fəaliyyət göstərən terminallara qaz daşımağa başlayacaq. Bir sözlə, hökumət artıq neftdən də, qazdan da əlini üzməli, normal idarəetmə sistemində keçidə start verməlidir".

□ RÖYA

Kisilər!!! Axırncı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenoması (vazidə düyünlərin əmələ gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunclarm dərmansız müalicəsi

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra
Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
doktor Vaiz Səmədov.

Başsağlığı

İsveçdə yaşayan Oguz müsavətçiləri Fikrət Nəsirov, Zərrabi Kərimov, Urfan Həsənov, Vüqar Davudov, Elvin Haqverdi, Emil Hacıyev, Emin Haqverdi və Rüstəm Qədirlilə Tofiq Yaqubluya qızı Nərgiz xanımın vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir, dərin hüznü başsağlığı verirlər.

Əli Mahir Meydanlı Tofiq Yaqubluya qızı Nərgiz xanımın vəfatından kədərləndiyini bildirir, dərin hüznü başsağlığı verir.

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN
Tel: (055) 776-70-34

«Nar» yeni mağaza konsepsiyasını media nümayəndələrinə təqdim etdi

Yenilənmiş «Nar» mərkəzləri «Nar Bağı» konsepsiyasına uyğun olacaq

Hər zaman müştərilərinin qayğısına qalan və abunəçilərinə müstəsna dəyər, sadəlik və faydalı yenilik vəd edən «Nar» yeni «Nar Bağı» kreativ platformasına uyğun olaraq yenilənmiş mağazasını media nümayəndələrinə təqdim etdi. M.Cəfərov ünvanında yerləşən Nar mərkəzinin açılışında iştirak edən qonaqlar yeni mağaza və operatorun məhsulları ilə tanış olmaq imkanını əldə etdilər.

Açılış mərasimində çıxış edən «Azerfon» şirkətinin satış üzrə direktoru Samir Məmmədov qonaqları salamlayaraq, «Nar» rabitə operatorunun nailiyyətləri və yeni dizayn konsepsiyası haqqında danışdı: "Son 2 ildə biz şəbəkəmizi təkmilləşdirdik, müştəri xidmətlərimizi yaxşılaşdırdıq, innovasiyalar təqdim etdik və yeni biznes istiqamətlərinin təməlini qoyduq. Bir müddət əvvəl isə yeni vizual görünüşümüzü təqdim edərək yeni mərhələyə qədəm qoyduq. Gördüyünüz yeni "Nar" mərkəzi dostcasına söhbətləşmək, harmoniyaya qovuşmaq və sevdiklərimizlə əlaqə yaratmaq üçün mükəmməl bir məkandır. Burada hər bir kəs özünü rahat, isti və işıqlı bir mühitdə hiss edir. Biz hər kəsi «Nar Bağı»na dəvət edirik."

Qeyd edək ki, yeni «Nar» mərkəzində qonaqlara müxtəlif imkanlar təklif olunur. Bu fürsətləri üç istiqamət üzrə fərqləndirmək olar:

Abunəçilərin gözlənilən TV və internet kampaniyaları, yeniliklər barədə məlumat alacaqları, "Nar Home" təcrübəsi yaşayacaqları və özlərini evlərindəki kimi hiss edə biləcəkləri Tanışlıq zonası;

Abunəçilərin "Nar dünyasına" bağlanmaq üçün lazım olan ən son məhsullar, telefonlar və kompüterlərlə tanış ola biləcəkləri Əlaqələndirmə zonası;

"Nar" əməkdaşlarından hər cür dəstək ala biləcəkləri İşgüzar zona.

Yeni formatda işə başlayan ilk "Nar" mərkəzi Bakı ş., M. Cəfərov küç. 3005 ünvanında fəaliyyət göstərir.

Bakıda qısqanc ər gənc arvadını öldürdü

Bakı şəhərinin Sabunçu rayonunda qətl törədilib. Lent.az-ın məlumatına görə, dünən saat 03 radələrində Zabrat qəsəbəsinin X.Vəliyev küçəsində 1985-ci il təvəllüdü Musayev Vüsal Niyazi oğlu həyat yoldaşı, 1986-cı il təvəllüdü Məmmədova Zakirə Zakir qızını bıçaqlayaraq qətlə yetirib. 30 yaşlı V.Musayev 29 yaşlı xanımın sinə nahiyəsinə 2 ağır xəsarət yetirib. Qadın hadisə yerində keçinib.

Bakıda binalar neçə bal zəlzələyə davamlıdır?

Oqtay Bayramov: "Fövqəladə Hallar Nazirliyinin rəy verdiyi bütün binalar təhlükəsizdir"

Ramil Osmanlı: "Tikintinin sürətləndiyi zamanlarda arxitektura tələblərinə cavab verməyən binalar tikilib ki, onların zəlzələ ilə bağlı ciddi təhlükəsi var"

Aprelin 25-də səhər saatlarında Nepalda Rixter cədvəli üzrə 7,9 bal gücündə baş verən zəlzələ 3 mindən artıq insanın həyatına son qoydu və zəlzələ qurbanlarının sayı artmaqda davam edir. Bu dəhşətli hadisə bizi bir daha ölkəmizdə tikililərin zəlzələyə davamlılığı məsələsini gündəmə gətirməyə vadar etdi.

Məlum məsələdir ki, heç bir ölkə təbii fəlakətdən sığortalanmayıb. 2000-ci illərdə ölkəmizdə baş verən zəlzələlər də göstərdi ki, Azərbaycan seysmoloji zonada yerləşir və hər an bu cür arzuolunmaz hadisələr baş verə bilər. Bəs görsən, yaşadığımız evlər zəlzələdən nə dərəcədə sığortalanıb? Paytaxtda durmadan inşa edilən hündürmərtəbəli binalar neçə bal zəlzələyə davamlıdır? Sovet dövründən qalan, istismar müddətini başa vuran köhnə binalar necə, təbii fəlakət qarşısında duruş getirə bilirmi?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıraraq əmlak məsələləri üzrə ekspert **Ramil Osmanlı bildirdi ki, buna birmənalı cavab vermək çətinidir:** "Bunu hər hansı bir rəqəmlə açıqlamaq çətinidir ki, hansı bina neçə bal zəlzələyə davamlıdır. Çünki hər bir sahibkar binanı tikərkən onun

zəlzələyə davamlılığını sənədlərdə göstərir və aidiyyəti dövlət qurumları bunu təsdiqləyirlər. Fövqəladə Hallar Nazirliyi və onun ayrı-ayrı strukturlar binanın davamlılığını yoxlayır və tikintiyə icazə verir. Bu gün hər hansı qeyri-hökumət təşkilatının, ekspertin və yaxud monitorinq apararı təşkilatın hazırkı binaların zəlzələyə davamlılığı ilə bağlı rəqəm açıqlaması bir qədər gülməli olar. Çünki nə onun üçün texniki imkanlar mövcuddur, nə də bununla bağlı Azərbaycanda tam şəffaf rəsmi informasiya var. Bu səbəbdən Bakıda binaların neçə bal zəlzələyə tab gətirəcəyini demək mümkün deyil. Bu gün biz onu da deyə bilərik ki, tikinti şirkətlərinin o balla bağlı açıqladığı rəqəmlər həqiqəti əks etdirir, yoxsa yox. Tikinti şirkəti elan edə bilər ki, bina 9 ballıq zəlzələyə uyğundur. Bu məlumatın həqiqətə uyğun

olub-olmadığını isə Fövqəladə Hallar Nazirliyi yoxlayıb təsdiq etməlidir. Tikintinin sürətləndiyi zamanlarda çox dayanıqsız, arxitektura tələblərinə cavab verməyən binalar tikilib ki, bu binaların zəlzələ ilə bağlı ciddi təhlükəsi var. Həmin binalarda araşdırma aparılmalı və dayanıqlığı qiymətləndirilməlidir".

Ekspert onu da vurğuladı ki, Azərbaycanda nəinki 60-cı illərdə, 1900-cü illərdə tikilən binalar da var ki, hazırda istismar olunur: "Bu binaların istismar müddəti çoxdan bitib. Düzdür, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti son illərdə xüsusilə şəhərdə yol kənarlarında yerləşən binalarda bərkitmə işləri aparır. Ancaq nəzərə alsaq ki, binanın dayanıqlığı sadəcə onun kənarının bərkitilməsi ilə təmin olunmur, həm də binanın özülü tikinti-təhlükəsizlik standartlarına cavab verməlidir və dayanıqlı olmalıdır. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin apardığı iş sadəcə kosmetik xarakter daşıyır.

"Xruşşovka", "Stalin", "İtalyan" və bunlardan əvvəl tikilmiş bir çox layihələr bu gün artıq texniki baxımdan istismar müddətini başa vurub. Azərbaycanda hər hansı bir fəvqəladə hadisə, yüksək ballı zəlzələ baş versə, həmin binalar üçün çox böyük təhlükə yarana bilər".

Tikinti məsələləri üzrə ekspert Nüsrət İbrahimov isə yeni tikililərin 9 bal zəlzələyə hesablandığını vurğuladı: "Sovet dövründə tikilən binalar 8 bala hesablanmışdı. Hazırkı tələblərə görə isə tikililər 9 bala hesablanmalıdır. Yeni hündürmərtəbəli binalar ekspertizadan keçəndə o tələb yoxlanılır ki, tikinti layihəsi 9 ballıq zəlzələyə davamlı olmalıdır. Azərbaycanda tikinti qanunvericiliyində belə bir tələb var ki, Bakı şəhərində yeni tikilən binalar 9 bala davamlı olmalıdır. Bizim laboratoriyamız yoxdur ki, bu tikintilərin həqiqətdə 9 ballıq zəlzələyə dözümlü olub-olmadığını yoxlayaq. Fövqəladə Hallar Na-

zirliyinin Tikintiyə Nəzarət Dövlət Agentliyi buna nəzarət edir və tikinti prosesinin hər bir mərhələsində yoxlamalar aparır, akt tərtib edir. Köhnə binaların zəlzələyə davamlı olmasına gəlincə, 2000-ci ildə baş verən zəlzələdən bu binalar üzəgə çıxdılar. Hər hansı ciddi hadisə baş vermədi. Amma həmin binaların kəpəllik qrupu 3-cü qrupdur. Bu qrupdan olan binaların istismar müddəti 100 ildir. Təbii ki, vaxt-vaxtında təmir olunmalıdır. Ancaq bu binalar hazırda təhlükəsizlik cəhətdən öz ömürlərini baş vurublar. Yeni həmin binaların sökülüb yenidən tikilməsi vacibdir. Xüsusən də "alman evləri", "xruşşovkalar", "stalinkalar" günün tələbinə cavab vermirlər. Bu binalar aşılana qədər məruz qalırlar və dəyişilməyə ehtiyac var".

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Oqtay Bayramov isə bildirdi ki, nazirlik mütəmadi olaraq binaların monitorinqi-

ni keçirir, yeni tikililərin zəlzələyə davamlılığı, binaların beton və armatur konstruksiyaları yoxlanılır: "Digər tərəfdən də köhnə, sovet dövründə tikilən binalar yoxlanılır və müvafiq rəylər tədbir görülməsi üçün icra hakimiyyəti orqanlarına verilir. Nazirlər Kabineti səviyyəsində də bu məsələ deyilib ki, Bakıda istismar müddəti bitmiş binalar da var, ancaq bu məsələ icra orqanlarının işidir. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tikintiyə Nəzarət Dövlət Agentliyi ekspertizasını həyata keçirir, monitorinqlərini aparır, müvafiq texniki rəyləri ümumiləşdirib yuxarı instansiyalara verir. Yeni Tikinti Məcəlləsində tikilməkdə olan binalara yeni tələblər qoyulur və tikinti prosesi bütün mərhələlərdə dövlət nəzarəti altında olur. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tikintiyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin rəy verdiyi bütün binalar sakinlər üçün təhlükəsizdir".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Hepatit C-nin müalicəsi ilə bağlı iki fərqli mövqe

Türkiyəli həkim onun sağalan olduğunu, azərbaycanlı həkim isə əksini deyir; **Adil Qeybullayev:** "Yayımlanan fikirlər, sadəcə olaraq, mətbuatın fantaziyasıdır..."

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) məlumatına görə, son 20 ildə qaraciyər xəstəliklərinin inkişafı yüksələn xətlə gedir. Dünyada qaraciyər xəstəliklərindən əziyyət çəkənlərin sayı 2 milyarda çatıb. Amerika tibb mərkəzlərinin proqnozlarına görə, 2020-ci ildə qaraciyər serozunun səviyyəsi 3 dəfə artacaq.

Bəllidir ki, qaraciyər öz funksiyalarının öhdəsindən gəlmədikdə ölüm baş verir. Qaraciyər xəstəlikləri içərisində əsas yeri isə virus mənşəli B və C hepatitləri tutur. Xüsusilə C virus hepatiti geniş yayılmışdır. Təkcə MDB ölkələrində hər il 500 min - 1 milyon insan qaraciyər patologiyalarından həkimə müraciət edir. Avropa ölkələrində ümumi populyasiyada xəstəliyin rast gəlinmə faizi isə 2-dir.

Təəssüflər olsun ki, Azərbaycanda da vəziyyət ürəkə-

çan deyil. Azərbaycanda B və C hepatitlərinə təqribən 200 adamdan 6-7-də rast gəlinir. Bu xəstəliyin əlamətləri özünü gec büruzə verdiyi üçün çox zaman müalicəsi olmur və ölümlə nəticələnir. Çox zaman Hepatit C-nin dərmanının olmadığı və bu xəstəliyə düxar olan adamın ölümə məhkum olunduğu da bildirilir.

Lakin bugünlərdə AzadlıqRadiosuna müsahibə verən türkiyəli həkim Nuri Beslen bunun əksini, xəstəliyin yüz faiz müalicə olunduğunu

bildirib. Həkim son 2-3 ildə bu xəstəliyi müalicə edən dərmanların tapıldığını bildirib: "Xəstə tamamilə sağalır. Əvvəllər xəstəyə qaraciyər serozu qoyulardısı, hər kəs onun öləcəyini düşünürdü. Ancaq indi qaraciyər serozu diaqnozu qoyulduqda belə, xəstəni tamamilə sağaltmaq mümkündür. Artıq qaraciyər köçürməsi ehtiyacı azalır. Son 2-3 ildə bu virusu müalicə edən təsirli dərmanlar tapılıb. Bu dərmanlar ilk çıxdığında çox bahalı idi. Ancaq getdikcə qiymətləri düşür. Fikrimcə, gələcəkdə bu dərmanlar bir az da ucuzlaşacaq".

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev isə bunun hələ ki real olmadığını və

mətbuatın bu xəbəri təhrif etdiyini bildirdi: "Hepatit C vaxtında aşkar olunarsa, tam müalicə olunan bir xəstəlikdir. Onun müalicə sxemi var. ÜST-in konkret bununla bağlı reseptləri mövcuddur və bu protokol əsasında da o müalicə həyata keçirilir. Yalnız davamlı hepatitlərdə uzunmüddətli virus qaraciyəri sıradan çıxartdıqda ola bilsin ki, burada xroniki şəkildə hepatit şəklinə qalsın və müalicəyə tabe olmasın. Yeni hazırda virusları birbaşa bədəndə tanıyan, onu neytrallaşdırın və yox edən bir preparat yoxdur. Çünki virus həyatın qeyri-hüceyrəvi formasıdır. Bu mikrotpdir və onlar replikasiya olunaraq formasını dəyişə bilir-

lən. Qaraciyərin köçürülməsi, əməliyyatı serroz zamanı həyata keçirilir. Yeni qaraciyərin funksional imkanları olmur. Bu baxımdan da serroz olan qaraciyəri bərpa etmək və ya geriye döndərmək real deyil. Ona görə də qaraciyərin köçürülməsi zərurəti ortaya çıxır. Mətbuatda yayımlanan fikirlər, sadəcə olaraq, mətbuatın fantaziyası kimi dəyərləndirilə bilər. Əslində söhbət ondan gedir ki, hepatit C vaxtında aşkar olunarsa, müalicə olunan bir xəstəlikdir".

Hepatit C-nin yalnız qan vasitəsilə keçdiyini deyən professor onun əlamətlərini çox adamın bilmədiyini və sıradan bir halsızlıq olaraq düşündüyünü dedi: "Hepatit C

virüsü işlənmiş alətlərdən, avadanlıqlardan, manipulyasiyalı zamanı diş həkimində, kosmetoloji kabinetlərdə, cərrahi prosedurlarda işlənmiş alətlər vasitəsilə sağlam adama keçə bilər. Həmçinin qan köçürmə vasitəsilə, yeni xəstə adamın qanını sağlam adama köçürmə vasitəsilə də keçə bilər. Bir sözlə, bu xəstəlik yalnız qan vasitəsilə keçir, başqa cür mümkün deyil. Əlamətlərinə gəlincə isə müəyyən müddətdən sonra xəstədə ümumi halsızlıq, zəiflik olur. Bəzən xəstələr buna əhəmiyyət vermir. Təəssüflər olsun ki, virus hepatitlərini biz təsadüfi müayinələrdə aşkar edirik".

□ **Günəl MANAFLI**

MUSAVAT

Son səhifə

N 91 (6119) 29 aprel 2015

Qatil qadınlar

Qadınlar zərif cins olsa da, bəzən onların etdikləri insanın qanını dondurur. Tarixin ən qədar 10 qadını təqdim edirik:

Elizabet Bathori - İddiaya görə, o, 600-ə yaxın gənc qızı öldürüb və gəncləşmək üçün onların qanından vanna qəbul edib.

Anna Mari Hahn - 20-ci əsrin əvvəlində ABŞ-a köçən Anna burada evlənib və ailə sahibi olub. Hahn yaşadığı yerdəki qocaları zəhərləyərək öldürüb və onları soyub.

Belle Gunness - "Qara dul" 40-dan çox kişinin canını alıb. O, siqortadan pul əldə edə bilmək üçün bu addımı atıb.

Meri Tudor - "Qanlı Meri" kafir adı ilə yüzlerle insanı vəhşicəsinə öldürüb.

Leonarda Cianciulli - Qətlə yetirdiyi şəxslərin etindən keks hazırlayaaraq qonaqlarına yedirdiyi üçün adını tarixə salıb.

Gene Cons - Texasda tibb bacısı olan Cons işlədiyi xəstəxanada uşaqları zəhərləyib yenidən sağaltmağa çalışmış.

Jane Toppan - Tibb bacısı olan Toppan xəstələri öldürdüyünü, üzərlərində təcrübələr apardığını və bundan həzz aldığını deyib.

Lavinia Fişer - silsilə qətlər törədərək tarixə keçən ilk qadıdır. Əri ilə birlikdə çalışdığı hoteldə qalan qonaqları öldürüb onların pullarını oğurlayıb. Əri ilə birlikdə 1820-ci ildə asılıb.

Juana Barraza - Meksikalı güləşçi 49 nəfəri qətlə yetirməkdə ittiham edilib. Məhkəmə qarşısında isə onun qətlərinin 11-i sübut edilib.

Judi Buenoano - Judi ərinə, oğlunu və nişanlısını zəhərləyib. O, 1971-ci ildə edam edilib.

Bel ağrısının səbəbi meymunlar imiş

Şotlandiya, Kanada və İsraildə aparılan araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, xroniki bel ağrısından əziyyət çəkən adamların onurğa sütunu şimpanzələrə bənzədiyi üçün onlar bu problemlərlə üzləşir. "BMC Evolutionary Biology" jurnalında dərc olunan məlumatda göstərilir ki, şimpanzələrlə insanların onurğa sütunları arasında fərq araşdırılıb. Nəticədə məlum olub ki, insanların yeriməyə öyrəşmə prosesi hər kədə eyni olmayıb. Bəzi insanlar üçün bu proses daha çətindir. Alimlərin sözlərinə görə, yeriməyə daha gec adaptasiya olan insanlarda xroniki bel ağrısı yaranır və bu da onların şimpanzələrin genindən gəldiyini göstərir.

Edamına 72 saat qalmış evləndi

İndoneziyada narkotik ticarətinə görə haqlarında edam qərarı çıxarılan və edamlarına 72 saat qalan 10 nəfərdən biri evləniib. Avstriyalı Andre Çan cəza evində ailə həyatı qurub. Nusakambanga adasındakı Besi həbsxanasında yatan edam məhkumlarına yaxınları ilə vaxt keçirməyə icazə verilib. Bu fürsətdən istifadə edən Andre Çan sevgilisinə evlənmə təklif edib. A.Çanın bacısı Mişel Çab jurnalistlərə verdiyi açıqlamada toy məclisində yaxın dostlarının və qohumlarının iştirak etdiyini deyib. Çox özəl bir gün keçirdiyini deyən Mişel Çan İndoneziya prezidentinin ona mərhəmət göstərəcəyinə ümid etdiyini deyib.

Andre Çan və Myuran Skumaran adlı narkotik tacirləri 2005-ci ildə əfv üçün prezidentə məktub yazsalar da, əfv edilməmişdilər. Onlar 8,3 kilo narkotiklə tutulmuşdular. Hazırda İndoneziyada narkotik ticarətinə görə 130 məhkum edam olunacağı günü gözləyir. Onların üçdə biri xarici ölkə vətəndaşdır.

Yaddaşsızlıq corabı

Amerikada 16 yaşlı Keneti Sinozukas yaddaşı itdiyi üçün tez-tez evdən qaçan babası üçün sensorlu corab hazırlayıb. Corablar hazırda 13 qocalar evində istifadə edilir. Məlumatlara görə, Sinozukas dörd yaşından bəri babasının yaddaşını itirdiyini görüb. Yaddaşını itirən baba gecə yarısı evdən qaçıb gedir, onu geri qaytarmaq üçün uzun müddət axtarış aparılırdı. Sinozukas həm ailəsinə, həm də babasına kömək etmək üçün sensorlu corablar hazırlayıb. "Safevander" adlandırılan corabın dəbənində kiçik bir sensor var. Həmin sensor çox kiçik batareyaya ilə çalışır. Corab sahibi ayağını yerə basdığı zaman sensor çalışmağa başlayır. Onun hara getdiyi haqda ev sahiblərinin telefonuna məlumat göndərir. Sinozukasın babası üçün hazırladığı xüsusi corab qocalar evində də istifadə edilməyə başlayıb.

QOÇ - Nahara qədar fəaliyyətlə bağlı bütün öhdəliklərinizi yerinə yetirməyə çalışın. Sonrakı müddətdə işə maraqlı görüşləriniz mümkündür. Bu gün büdcənizdə artım ola bilər.

BUĞA - Yersiz loyqalıq, acıdıllıq etmək sizə yaraşmır. Hətta belə bir təqvimdə şit zaraflara da yol verməməlisiniz. Hər bir məsələyə ciddi yanaşın. Sevdiniz adamları xoşal edin.

ƏKİZLƏR - Yalnız öz mənafeələrinizə uyğun addım atın. Kənar məsləhətlərə və riskli işlərə ciddi yanaşmayın. İkitərəfli sövdələşmələrdə təşəbbüsü ələ alsanız, uğurlarınız da artacaq.

XƏRÇƏNG - Ulduzlara inansaq, müəyyən gərginliklərlə üzləşmə ehtimalınız var. Odur ki, ağılınız kəsməyən işlərə girişməməlisiniz. Nahardan sonra şəxsi büdcənizdə artım gözlənilir.

ŞİR - Heç nədən narahat olmayın. İradəniz hesabına özünüzü daxilən rahatlayın. Ulduzlar nahardan sonra sevindirici xəbərlər, perspektivli təkliflər alacağınızı bildirir.

QIZ - Ümumi halsızlığınızı nəzərə alıb ağır fiziki işlərə ara verin. Çünki səhhətinizdə baş qaldıran xoşagəlməzliklər buna imkan verməyəcək. Yeməyinizə və yuxunuza diqqət yetirin.

TƏRƏZİ - Aktiv gündür. Nə qədər çətin olsa da, ağıllı risk edib öz perspektivlərinizə yaxınlaşa bilərsiniz. İndiki məqamda sizə dəstək verənlər çox olmalıdır. Büdcənizdə artım da gözlənilir.

ƏQRƏB - Elə hey pulsuzluqdan şikayət edirsiniz. Müşahidələrə görə bu, heç kimə uğur gətirmir. Deməli, usanmamalı, yalnız əzmkarlığınızı artırmalısınız. Çünki indi sizin ən enerjili vaxtınızdır.

OXATAN - Neçə gündür ulduzlar əsəbi görkəm aldığınızı bəyan edir. Amma bu gün təxminən saat 12-dən sonra vəziyyət xeyrinizə dəyişəcək. Əsas diqqətinizi məhəbbət amilinə yönəldin.

OĞLAQ - Ciddi dönüş astanasındasınız. Hətta elə bir hadisə baş verə bilər ki, şəxsi taleyinizdə təkan olsun. Yaxşı olar ki, xırda məişət problemlərini kənara qoyub bəşəri ideyalar haqda düşünesiniz.

SUTÖKƏN - Kosmik ahəng gün ərzində varlanma ehtimalınızın yüksək olmasını göstərir. Odur ki, bütün gücünüzü bu istiqamətə yönəltməlisiniz. Nüfuzlu adamlarla görüşdən yayınmayın. Səhhətinizi qoruyun.

BALİQLAR - Qarşınızda olduqca uğurlu bir gün durub. Aktivliynizi artırmaqla nəzərdə tutduğunuz mühüm işləri reallaşdırma bilərsiniz. Səbəbsiz məsələlərə görə əsəblərinizi kərləməyin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Lazer işıqlı kaska

Saç tökülməsi əleyhinə lazerli kaska hazırlanıb. NASA araşdırmaçısı Tamim Hamidin kəşf etdiyi elektrikli kaska saçların daha tez çıxmasına kömək edir və tökülmənin qarşısını alır. Qiyməti 895 dollar olan kaskanın içində 80 növ lazer işığından istifadə edilir.

Müthiş buluş
SAÇ ÇIKARTAN KASK

Səhifəni hazırladı: **ŞAHNAZ**

Təsisçi: **Rauf ARİFOĞLU**
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: **yenimusavat@mail.ru**

Ünvan: **Bakı şəhəri, R.Rüstəmov küçəsi**
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: **520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)**

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: **B 114**
SAYI: **5.300**

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.